...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

...УРЯТ ҮНЭН

...-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

...13 (9767) | 1962 оной январиин 16, вторник | Сэн 2 мүнгэн

НЭГЭШЬЕ ХУРЬГА ГАРЗАЛУУЛХАГҮЙ— энэ танай гарта, нүхэд хонишод

Димит-Ханда Лубсановагай бригадын хонишодой үүсхэлые бүгэдөөрэн дэмжэе!

...АДАЙ БАГШЫН ...ЮУН УЯЛГА

...ээрэлые сааша- ...э тушаа асари ...уудые хараалха ...ин түүхэтэ XXII ...онсолон тэмдэг- «Арадай багша ...дээдын, хүндэ- ...гатайшье үүргэ ...а».

...н Эхэ оронoй- ...н амжалтануу- ...коммунизм бай- ...а хүрөөд байна- ...радай багшада ...лтан гартанай ...ын, эрдэм ухаа- ...гаа ехэ. Комму- ...адамнай арадай ...саашадаа улам ...на ха юм. Энэ ...гоёо гүнзэгыгөөр ...м hайнаар хү- ...анар манайшье ...тор олон. Улан- ...мнай олон зуун ...hоо математик ...физик С. С. Ти- ...классуудай баг- ...Могалова, В. Н. ...он бусад, хүдөө ...нүхэд М. И. Ор- ...тай), Ц. С. Очи- ...н), Е. С. Хури- ...), Н. М. Бато- ...П. Зангеева (Хэ- ...Тулусоева (Түн- ...ад нүхэд hаяхан ...шанарай янва- ...үүд дээрэ маг- ...эн байна. Жэ- ...н дунда hургуу- ...үхэр Екатерина ...иганова 18 жэл ...зууран, класста ...элдэнь нэгэшье ...үй hургана. Мүн ...да hургуулиин ...Надежда Арсен- ...совагай ажал ...Тэрэ хадаа тү- ...литература заа- ...лhээ жэлдэ эр- ...түүдые туйла- ...нэ арга мето- ...гойгоор хэрэг-лэдэг. Жэшээнь, бурят хэлэ, литературын тусхай кабинет эмхидхэжэ, тэрэнээ харамжатай зохидоор тухеэрhэн, тэндээ уран зохёолой булан, түрэлхи хэлэн дээрэ хэблэгдэhэн номуудай библиотекэ бии болгоhон байна. Мүн гээгдэhэн зарим hурагшадтай туд тудтайнь тусхай хүдэлмэри хэдэг. Иимэ хүдэлмэри хэhэнэйнь аша туhаар бүхы hурагшадынь hайнаар hурана.

Иимэрхүү жэшээ баримтануудые тоолохо болоо hаа, нилээд олон.

Гэхэтэй хамта арадай гэгээрэлые саашадань хүгжөөхэ талаар партиин шэнэ Программа дотор угаа ехэ зорилгонуудай табигдаhаниинь мэдээжэ. Түрүүшын арбан жэлэй турша дотор үхибүүн бүхэн 11 жэлэй hургуулиин эрдэмтэй болохо, hургуули бүхэн үхибүүдтэ гүнзэгы эрдэм, ажалай hайн дүршэл дадал олгохо, коммунис үзэл бодолтойгоор үхибүүдые хүмүүжүүлхэ ёhотой. Имагтал энээн тушаа багшанарай январиин зүблөөн гол анхаралаа хандуулаа. Жэшээнь, Тарбагатайн аймагай багшанар партиин Программые бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхын тула нэн түрүүн hургуулиие шэнэдхэн хубилгаха Хуули үргэнөөр бэелүүлхэ, эрдэм техникын туйлалтануудhаа гээгдэхэгүй, өөрынгөө мэргэжэл шадабарие саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, ажал хүдэлмэридөө урда урданайхиhаа оролдосо ехэтэйгээр хандаха ёhотойбди гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлээ.

hургуулинуудай ажал хүдэлмэридэ бии байгаа горьтойхон дутуу дунданууд үнгэрhэн зүблөөнүүд дээрэ элирүүлэгдээ. Үйлэдбэриин hуралсалтай дунда hургуулинуудай hурагшадые hургахадаа колхоз, совхоз, предприяти болон организацинуудай эрилтэнүүдые хараадаа абахагүй ябадал гаргаhан ушар, тэрэшэлэн юрэнхы дунда hургуулинууд, жэшээнь, Курумканай, Каменскын дунда hургуулинууд, үйлэдбэриин hуралсалтай болгогдоходоо материально-техническэ хэрэгсэлнүүдээр гүйсэд хангагдаагүйнь эрид хурсаар шүүмжэлэгдэбэ. Зарим багшанарай зүгhөө гээгдэнги ябадал гаргаха, шүүмжэлэлдэ дурагүйдэхэ, үхибүүдэй эрдэм мэдэсэдэ хүүрмаг сэгнэлтэ үгэхэ баримтанууд элирүүлэгдээ. Зарим hургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд ажахын асуудалнуудаар дашуураад лэ hуралсал тушаа ёhоор анхардаггүй гээд мүн лэ тэмдэглэгдээ.

Совет hургуулиин урда мүнөө үедэ угаа ехэ зорилгонуудай табигдажа байhаниинь январиин зүблөөнүүд дээрэ улам эли тодоор харагдаба.

Үхибүүдтэ ажал хүдэлмэриин дадал олгохо, тэдэниие коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ гээшэ эхин түрүүн багша бүхэнhөө дулдыдаха байна. hурагшад hургуулиа дүүргэмсээрээ материальна үйлэдбэри дээрэ — заводууд болон фабрикануудта, барилганууудта, колхозууд болон совхозуудта ямараар хүдэлнэб — энэнь лэ багша бүхэнэй ажал хүдэлмэриин бодото сэгнэлтэ болохо байна.

Мүнөө үедэ hургуулиин наhанай бүхы үхибүүдые hургаха, класста хоёрдохи жэлээ hуулгыень зогсоохо, ажалда оролдосотой бэрхэ, гүнзэгы коммунис үзэл бодолтой байхаар хүмүүжүүлхэ, шэнэ Программын гол удхые үхибүүн бүхэндэ ойлгуулха гээшэ нэн түрүүшын шухала зорилго болоод байна.

Энэ эрилтые гүйсэдөөр бэелүүлхын тула багшанар КПСС-эй Программые гүнзэгыгөөр шудалжа, үхибүүдэй гэртэхин бүлэнэртэй нягта харилсаатайгаар хүдэлхэ, ажал хүдэлмэри дээрээ ехэ оролдосо үүсхэл гаргаха, өөhэдынгөө мэргэжэл шадабарие үдэрhөө үдэртэ улам дээшэлүүлхэ ёhотой. Партийна, советскэ, профсоюзна болон комсомолой эмхинүүд багшанарай үзэл сурталай ургалтые хангаха, нэрэ хүндыень сахиха, тэдээндэ материально-ажаhуудалай таатай зохид эрхэ байдал олгохо тушаа саг үргэлжэ оролдохо ёhотой.

Коммунизмын үедэ ажаhууха хүнүүдые hурган хүмүүжүүлхэ гэhэн арюун нангин зорилгоёо бодото хэрэг дээрэнь арадай багшанарай абьяас түгэлдэрөөр бэелүүлхэ байhаниинь дамжаггүй.

Мүнөө 1961—62 оной hуралсалай жэл ехэ амжалтын жэл болог лэ, нүхэд багшанар!

ЯНВАРЬ hАРАДА

1800 хурьган абтахань

БИЧУРА. Үбэлэй түл абалгын халуун хаhа орожо, Ара-Хэрээтын Ждановай нэрэмжэтэ колхозой хонишод энэ хүдэлмэриие бэлэдхэлтэйгээр угтаба. Ахалагша хонишон Э. Гомбоевой даадаг отарынхид январиин 2-hоо эхилээд зургаан үдэр соо 74 хурьга, зэргэлээ байдаг нүхэр Ж. Очировай отарада 84 хурьган абтаа. Хонишод Н. Санжапова, Д. Цогтоева, Д. Шодоева, Я. Нимаева гэгшэд магтаалтайгаар ажаллана. Эдэ отарануудта хонидой байранууд hайнаар заhабарилагдажа дулаалагданхай. Колхозой правлени малшадые гарай аршуул, фартук, амhарта болоод бусад хэрэгсэлнүүдээр хангаа.

Тиихэдэ артелиин бусад отаранудаар хонид хурьгалжа эхилэнхэй. Мүнөө үедэ бүхыдөө 200 шахуу хурьган абтаад, hайнаар түлжүүлэгдэжэ байна. Гансахан январь hарада эндэ 1800 хурьган абтаха юм.

Н. Куртошин,
хүдөө бэшэгшэ.

Байгша ондо түл абалгые эрхим hайнаар үнгэргэжэ, бүхы хурьгадаа нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхын түлөө Хориин аймагай Үдын совхозой 4-дэхи фермын хонишон Димит-Ханда Лубсановагай даадаг бригадынхид hаяхан республикынгаа бүхы хонишодто нээмэл бэшэгээр хандаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Энэ бригадын бэрхэшүүлэй нэгэн — ахалагша хонишон, комсомол басаган Ольга Майорова.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

ХОНИШОДОЙ эрилтэдэ анхарха

Мүнөө хонишодто эгээл харюусалгатай халуун хаhа эхилбэ. 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга түлжүүлхэ гэhэн уялгые дүүргэлтэ шэнэ түл эмхитэйгээр, гарза хоролтодо оруулангүй абаhанhаа сүм дулдыдаха байhаниинь элитэ.

Манай бригада үнгэрэгшэ жэлэй хабарhаа ажахын тоосоондо оронхой. 6 хүн 2 мянган хони харууhалнабди. Өөhэдынгөө хүсөөр 750 центнер үбhэ, 880 центнер зелёнко бэлдээбди. Үбэлэй хүйтэниие айлтагүй дабаха бүдүүн тэжээл бэлдэгдээ, газаагаа зөөжэ асараабди.

Шэнэ гуримаар ажаллажа эхилхэ үедэмнай хонидоймнай байра байдал задагай зайдан hэн. Мүнөө түгэс hайн болонхой. Энэ жэлэй түрүүшын кварталда 650 эхэ хонидhоо 650—700-гаад хурьга абаха зорилготойгоор август, сентябрь hарануудта тэдэнээ искусственна аргаар үрэжүүлээ hэмди. Мүнөө түрүүшын 50 гаран хурьган абтаад байна.

Урдань хонидой хурьгалжа эхилэмсээр хурьгашадые эридэг hаа, мүнөө хурьгашан хэрэггүй болоо. Хэнэйшье туhаламжагүйгөөр шэнэ түл абахабди.

Ажахын тоосоондо орохоhоо урид зарим хонишод гэрhээ холо отара, фермэ дээрэ амяараа байжа шадахагүйбди гэдэг байгаа. Мүнөө хонишодой томодхогдоhон бригаданудые эмхидхээд, колхознигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулаад, культурна ажаhуудалай талаар хүсэд хангаад байбал, хэншье деревниhээ холо ажаллажа шадаха гээшэ. Ажалшье урагшатай, бидэшье олзотой байха болонобди. Жэшээнь, би өөрынгөө бүлэнэртэй: hамган, басаган хүбүүтэеэ ажалланаб.

Гэхэ зуураа холын малшад культурна ажаhуудалай талаар үшөөл тон муу байдалтай. Киношье манда ерэдэггүй. Манай отара Сулхарын фермэhээ хоёр модоной газарта байрладаг. Фермэдэ киногой гарахада бидэ мэдэнгүй байдагбди. Культурын таhагай зүгhөө тиимэ үдэртэ кино асархабди гэжэ дуулгажа байгша hаань гү, али нэгэ тусхай болзорто үдэр байдаг hаань ехэ таарамжатай hэн. Гадна бидэ хонишод хоёр жэлэй туршада автолавкые нюдэндөөшье хараагүйбди. Эдэ бүгэдэ эрилтэнүүдтэмнай анхарха бээз гэжэ найдагдана.

Үнгэрэгшэ жэлдэ хонин бүриhөө 3 килограмм нооhо хайшалжа, гүрэндэ 48 центнер худалдаха гэhэн уялгаяа үлүүлэн дүүргээ hэмди. Бригададамнай 100 га сабшалан, 50 га тарьянай газар үгтэнхэй.

Хэдышье бэрхэшээлтэй байбал, хонишод дааhан ажалдаа үнэн сэдьхэлhээн хандажа, Үдын совхозой Димит-Ханда Лубсановагай отарынхидай үүсхэлые дэмжэжэ, 100 хонин бүриhөө 100 хурьга абаха гэhэн уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэбди.

Энэмнай март соо үнгэргэгдэхэеэ байгаа СССР-эй Верховно Соведэй hунгуулиин үдэртэ манай бэлэг болохо.

С. Попов,
Мухаршэбэрэй «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон.

НАРАЙ ХУРЬГАДТА УУРАГ ЯАЖА БЭЛДЭХЭБ

Энэ шэнэ арга хэрэглэ

Уураг hүнhөө онсо илгаатай. Урагай белогынь hүнэйхиhөө ехэ, тиигээд тоhо, сахарай зүйл багатай байдаг юм. Тиимэhээ малай уураг hая гараад байhан түлнүүдэй шухала хоол болоно. Тодорхойлон хэлэхэдэ: уураг сөөхи белок нарай малай бэедэ туhалдаг, тиимэ бодосуудтай тэжээл дээрэ байhан мал өөдэргэн дорюунаар түлжэнэ. Тиихэдэ уураг нялха малай хото, гэдэhые сэбэрлэжэ, hайнаар ажалладаг болгоно. Энээнтэй хамта уураг соо малые элдэб үбшэнhөө hэргылдэг бодосууд байлсадаг юм.

hая түрөөд байhан малда эхынь уурагые ехээр лэ уулгажа байхада hайн юм. Мүнөө манай республика дотор хаа хаанагүй үбэлэй хурьгадай абтажа байhан үе. Түл абалгын сагта ямаршье ушар үзэгдэдэг бшуу. Зарим эхэ хонид хурьгалhан удаагаа уураг багатай, хурьгадаа садхаадаггүй юм. Тиимэ хонидто hайхан үбhэ, силос эдюулжэ байха хэрэгтэй. Илангаяа шэмэтэй тэжээл эдижэ байхадаа, анханай hү багатайшье hаа саашадаа hайжардаг.

Энээнтэй хамта нарай хурьгадта уураг гараар бэлдэжэ үгэхэдэ болохо. Тиихэдээ 1 литр зүг hаагдаад байhан үнеэнэй hүндэ тахяагай 3 үндэгэ, 15 грамм загаhанай тоhо, 10 грамм дабhа, 0,5 грамм биомицин гү, али 1,0 грамм биовитин оруулалсажа бэлдэдэг. Уураг бэлдэхэдээ дабhанайнь хайлатар, бэшэ зүйлнүүдэйнь hайса холигдотор худхаха хэрэгтэй.

Гараар бэлдэгдэhэн уурагые малай бэеын халуунай зэргэ болотор бүлеэдхээд, 50—100 граммаар хурьгадта уулгахада болохо байна. Эхынгээ уураг дээрэ байдаггүй бүри нарай хурьгадые хоногто 7—8 дахин уураг хүхүүлхэ ушартай. Удаань 10—15 хоноhон хойнонь hайхан үбhэ, талха тарьянай зүйл эдюулдэг юм.

Үнеэнэй hүые тэрэ зангаарнь уулгахада хурьгадай дотор муудадаг. Тиимэhээ уураг болгожо, хурьгадта уулгахада зохид.

А. Гармаева,
ветврач.

Мааралдаан соогуур...

— Мяа... аа, мээ, ээ, бээ--- ээ, баа... аа,—гэхэ мэтэ хонгёо, бүдүүн нарин абяа бага наhанhаа хойшо үдэшэ, үглөөгүй шагнажа ябаhан хүндэ ехэ болоhоншье хойноо тэрэ хүгжэм дуулахада шэхэнэй шэмэг, сэдьхэлэй баяр түрүүлдэг. Эгээл иимэ мааралдаан колхоз, совхозуудаймнай олон зуун отаранудаар зэдэлжэ эхилэнхэй.

Һаяхан хонёор баян Зэдын аймагай түрүү хонишодто — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Чимит-Дамба Пагбаевай хүтэлбэрилдэг ажахын тоосоондо ороhон бригадада хүрэhэн байнабди. Эндэ шэнэ түл абалга эхилээд байгаа.

Аймагай түб Петропавловка тосхонhоо 7—8 модо баруун хойшоо ябаадхихада Гэгээтэ нютаг нэмжыдэг. Эндэ колхозой 1-дэхи комплексно бригадын гол hуурин холоhоо харагдаха. Гэгээтэhээ зүүн хойшоо бага зэргэ гүйлгөөдхихэдэ Хушуунай үбэрөөр хэдэн отаранудай байра дүтэхэнэ тэбхын харладаг. Тэдэнэй дундахи отарада Пагбаевай бригадын центр гэжэ тоологдоно. Эндэ үнгэрэгшэ жэлдэ хонишодой хүсөөр нэгэ томо шэнэ гэр барюулагданхай, үглөөнэй наранай элшэдэ сайбалзана.—Энэ гэр соо улаан булан түхеэрхэ hанаатай байнабди. Намар, ноябриин 7-ной hайндэртэ бригадынгаа бүхы хонишодые эндээ суглуулжа, үнэн сэдьхэлhээ хөөрэлдэжэ, найрлаа hэмди. Үе үе болоод лэ эндээ сугларжа байха хэрэг гарадаг юм,—гэжэ ахалагша хонишон тайлбарилжа үгэнэ.

Хониной хашаанда дүтэлхэлөөр силосэй хоншуухан үнэр хангалташаба. Хаанаhаа анхилна гээшэб гэжэ бодоhоор ябатарнай үбhэнэй хашаан соо хоорботой морид харагдажа, тэндэ хэдэн хүнүүд силос малтажа, hахы hалбар ажаллажа байба.

— Кукуруза, зелёнко, hолоомо холижо байжа 375 тонно силос газаагаа даража абаа hэмди. Энээндэ манай хонишод эдэбхитэйгээр хабаадаhан юм. Мүнөө энээнээ хонидтоо эдюулжэ жаргажа байнабди. Силос эдижэ байhан хонид hүтэйшье, хурьгадыншье тобир дорюунууд,—гэжэ мэдүүлбэ.

— Иимэ силос эхэ хонидые харууhалдаг бригада бүхэндэ даргаданхай,— гээд хажууhаа колхозой зоотехник Александр Иванович Фирсов нэмэбэ.

Үбhэнэй хашаан соо хонишодой өөhэдынгөө хүсөөр бэлдэhэн тэжээл сомоо сомоогоор жэрылдэнэ, түл абахын үедэ дүүрэн хүрэхөөр. Тэндэ үбhэншье, зелёнко, hолоомошье бии. Амбаар соо тарьяа талханай зүйл хадагалагданхай.

— Энэ хашаан соо үглөө мүнөө хурьгалха хонид амяараа харууhалагдана,— гэжэ отарын ахалагша хонишон Радна Дампилов хотоной захада хаалгаатай эдеэлжэ байhан томо хонидые заана. Тэдэнь тусхай рационоор эдеэлүүлэгдэдэг, силос үгтэхэеэ болинхой байба. Харахада хонидынь намарайнгаа хүсэ тамир алдаагүй хэбэртэй.

Хонидой хурьгалха хотон соо ороходо хуурайхан, ханануудынь газаа досооhоонь hайса шабагдаhан, үүдэ үрхэнь дулаалагдаhан. Хотоной булангуудта хуурай хохир обоологдоод, зохидхоноор хашаалаатай харагдана. Мэдэхэдэ энээнээ нялха хурьгатай хонидой доро дэбдидэг заншалтай.

Саашаа ябаhаар hая гараhан хурьгатай хонидой байха дулаан таhалгада оронобди. Тэндэ бишиихан хурьгадай мааралдаан үе үе болоод лэ дуулдана. Байра соонь hаруулхан, нялха хурьгатай хонидые амяарлажа хааhан хаамагуудынь, байрын хана сагаадагданхай ялай салай, халуун болоо hаань нээжэ үгэхэ үрхэтэй хоолойтой. Бүхы юумэниинь эзэн ёhоор, нягтаар хэгдэнхэй. Үүдэ орохо дээрэ хүлөө аршаха юумэн бии, үүдэнэй хажуудахи таг дээрэ бишиихан шэлтэй иод, хони, хурьгадые сакманаарнь тамгалха тусхай будаг, тэбхэрхэн модон дээрэ бэшэhэн номернууд бэлдэгдэнхэй байна.

— Хонид hайса дэлэгэнэжэ, hүтэйгөөр хурьгална. Хурьгалхатайнь сасуу дэлэнгэйнь нооhо хайшалаад, хурьгыень hайса долёолгоод, 1—1,5 час болохолоор хониндоо бүлеэн уhа уулгажа, hайхан үбhэ үгөөд, хурьгые хүхүүлжэ орогдогбди. Хоёр недели болохолоорнь хурьгадай hүүлэй үзүүрые хайшалнабди,—гэжэ хэлэхэдээ ахалагша хонишон залуухантшье hаа, яhала дүй дүршэлтэй байhанаа элишэлнэ.

Отарын хонишодтой хөөрэлдэхэдэ тэдэнэр шэнэ түл hайнаар абажа, бүрин бүтэн түлжүүлхын тула ехэхэн лэ оролдолго гаргадаг байба.

— Хурьгадта эдюулхын зорилгоор бидэнэр 40 центнер набшаhата тэжээл ногоохоноор хатаажа абанхайбди. Тиимэ набшаhые уhан соо хэжэ дэбтээгээд, хурьгадта хобоо кормушка соо хэжэ үгэхэдэ угаа дуратайгаар эдижэрхидэг,—гэжэ хонишод мэдүүлбэ.

— Ямар үедэ хонидтоо силос эдюулнэбтэ,— гэжэ асууhада, ахалагша хонишон иимэ харюу үгөө:

— Силос гээшэмнай хүшэ ехэтэйл тэжээл гээшэ. Тиимэhээ тэрэниие хонидойнгоо хурьгалхаhаа 10 үдэр урид эдюулхэеэ болёод, хурьгалhанайнь hүүлээр 5 хоноод лэ үгэжэ эхилхэдэ зохид.

Эндэхи хонишод хурьгадай 15—20 хоногтой болоод лэ орхихотойнь сасуу үдэртөө дадхаажа байжа газаа сэбэр агаарта гаргадаг дүршэлтэй. Хурьгадынь бүхыдөө кошарнобазова аргаар түлжүүлэгдэнэ, 5 хоногтой болоходоо элдэб тэжээл эдижэ hургагдана. Хурьгадай хахад hаратай болоходо эхэнь дүтын бэлшээридэ гарана. Һүниндөө хурьгадынь эхэтээ суг хонодог гуримтай.

Иигэжэ хөөрэлдэhөөр ябажа, газаа гарахада үглөөнэй 11 час болохоёо байгаа. Нэгэ бүлэг хонид соолгоhоо уhалагдажа, нүгөөдэнь байрынгаа хажууда үглөөгүүр хаяжа үгэhэн үбhэ, hолоомоной хог түүжэ байба. Хажууданъ эмээл мори бариhан эхэнэр хүлеэжэ байhан хэбэртэй.

Манай асуудалда харюусаха зуураа, энэ бригадын хонишон Санжа Гомбоевна Доржиева иигэжэ хөөрөө:

— Хурьгалха үдыхэн хонидоо үглөөгүүр хооллуулаад, уhалжа, тээ тэрэ хадын үбэрэй харалаад байhан майлаар адуулагшабди. Үдэшэлэн бэлшээриhээ ерэхэдээ хонидоо дахин уhалжа, баhал бага зэргэ хоол үгтэнэ. Хониднай тарган даа, хүшэнь хүдэлөөгүй, харыт даа!

Үнэхөөр мүндэгэр сагааханууд, ноохониинь зааханшье хүдэлөөгүй, тарган хонид гэжэ ойлгохоор.

Тиигэhээр ябатараа тёсоор бышиихан гэр барижа байhан хүнүүдтэй золгообди. Тэдэнэр ехэл ханамжатайгаар тёсой хабтагайнуудые холбожо, хоорондонь хюрөөгэй хибэдэhэ хээд, тэрэ бишиихан байраяа бүтээжэ дүүргэхэеэ байгаа. Тэндэнь бригадын хоёр отарын хонидой байра, хонишодой гэрнүүдые электрын гэрэлээр хангаха «Л-6» мотор тодхогдохоор түхеэрэгдэнэ.

Уданшьегүй бригадын хонишодой олонхинь сугларжа, шэнэ жэлдэ юу хэхэ, ямар уялгануудые абаха тухайгаа хэлсэжэ ороо.

—Энэ жэлдэ хонидшье тарганууд, үбhэ, тэжээлшье бии. Иимэ жэлдэ хонин бүриhөө хурьга абажа түлжүүлэнгүй яахабибди — гэжэ Радна Дампилов нүхэдтөө хандаба.

Олон жэлдэ багшаар хүдэлhэн, сомоной Соведэй түрүүлэгшээр ябаhан Лудуп Цыбенович Лубсанов hаянай хонишоноор хүдэлжэ байнхай. Урагшаа hанаатай, ажалша бэрхэ энэ ахалагша хонишон «залуушуулhаа гээгдэхэгүй, хонин бүриhөө хурьга түлжүүлхэл байхаб» гэнэ.

Иигэжэ нилээд хөөрэлдэhэнэй hүүлээр ажахын тоосоондо ороhон бригадынхид энэ жэлдэ 100 хонин бүриhөө 102 хурьга түлжүлхээр, хонин бүриhөө 8 килограмм ноохо хайшалхаар шиидээ. Эдэнэрэй абаhан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхэ байhандань этигэлтэй.

Мяха, ноохо саашалаа ехээр абаха гээл hаа, малдаа тэжээл элбэгээр бэлдэхэ ёhотойбди гэжэ бригадын хонишод hайса ойлгонхой. Энээниень тус бригадада хүрэжэ ерэhээр лэ ойлгохоор. Газаань гэрэй зэргын үндэрөөр шэбхэ обоолоотой харагдана.

— Бригададамнай 300 гектар сабшалан даалгагданхай. Тэрэнэймнай 60-аад гектар уhалагдамаар. Хэрбээ нёдондо 1000 тонно шэбхэ зөөжэ гарагаhан байбал, байгша ондо тэрэнээ 2 мянган тоннодо хүргэхэбди. Тингэжэ бригадынгаа хонидые үбhэ, зелёнко, кукурузын холимол силосээр хүсэд хангаха байhандаа найдананабди,—гэжэ бригадир Чимит-Дамба Жимбеевич зоримгойгоор мэдүүлбэ.

Иигэhээр байтар газаа трактарай дуун таршаганажа, бригадын хонишон-механизатор Владимир Меньшиков хойто тэргэ дээрээ тёс ашанхай орожо ерэбэ.

— Хонишоной ажал hонирхолтойл болоо гээшэ даа. Энээхэн трактораараа нилээд ехэ хэрэгээ бүтээнэбди. Ингээд наг шэбхэеэ зөөжэ эхилхэмнай,—гэжэ Владимир Шарапович хүхюунээр харюусаба.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корр.

...ска талаар ...хүргэлсэжэ ...эй гадаадын ...наймаанай ...дые эрхилдэг ...ын комиссиин ...дани

...талаар туhаламжа ...соведэй гадаадын ...най асуудалнуудые ...лжын комиссиин ...1962 оной янва- ...рэтэр Москвада бо-

...алаар туhаламжа ...соведэй гэшүүд- ...машина, түхеэ- ...сэдэг юм. Энээнтэй ...түхеэрэлгэнүүдые ...гуримууд тухай ...хаража үзөөд, ...эктые hайшааба. ...аламжа хүргэлсэжэ ...эшүүд-оронууд хо- ...наймаа эрхилжэ, ...лгэнүүдые улам ...ьгаалсадаг болохо ...гдаhан юрэнхы ту- ...дай хоорондоо ху- ...илхэ хэрэгтэ шуха- ...юм.

...оор баталагдаhан ...ор, экономическа ...сэжэ байха сове- ...удай хоорондоо ма- ...үүдээ үгэлсэхэ хэ- ...эгдэхэ байна.

...ой НОМЕРТО

...дведев—Партийна хү... ...о гурим тухай (2-до...
...тоев—Кукурузын баян ...н гээд туйлааб? (2-до...
...балов, Р. Цыбиков— ...январиин зүблөөнүүд... ...нюур).
...гонов—„Сагаан hара“ ...н бүлэг (3-дахи нюур).
...рон, Ц. Батуев—Хэд ...онь бэ? (4-дэхи хуу...

ПАРТИЙНА АЖАБАИДАЛ

ЭДЭБХИТЭДЫЕ ОЛООР ХАБААДУУЛҺАНАЙ АШААР

В. И. Ленин партийна ажабайдалай гурим журамые, хүтэлбэриин гол ёһонуудые өөрөө наринаар сахидаг, тиимээр сахихыень бүхы коммунистнуудһаа эридэг байһан юм. Тэдэ заабаринуудай нэгэниинь—хамтын ухаагаар, хамтын хүсөөр хүтэлбэрилхэ (партийна съезд, конференци, пленум болон суглаануудые болзор сооньходо зарлажа байха) ябадал болоно. Энэмнай партиин гэшүүдэй эдэбхи, үүсхэлые нарин, шанга журамтай зохилдуулан бэелүүлдэг демократическа централизмһаа эшэ үндэһэтэй.

Гэхэ зуура И. В. Сталин партиин жэнхэни ударидагша байхадаа, илангаяа һүүлэй үедэ этигэл найдабари болон эрхэ тушаалаа хэтэрүүлэн хэрэглэжэ, хамаг асуудалнуудые гансааран шиидхэдэг болоһон, парти ба гүрэнөө хамтын хүсөөр хүтэлбэрилхэ тухай Ленинэй захяануудые дабаһан байгаа. Тэрээнһээ уламжалан ганса нэгэн хүндэ шүтэдэг ябадал ехээр дэлгэржэ, хохидолто хойшолонгуудые тохёолдуулһаниинь элитэ. Зүгөөр тэдэ бүхы хазагайруулгануудые сэхэ шууд элирүүлжэ, Ленинэй сэсэн захяа заабаринуудые һэргээн бэелүүлхэ хэрэгтэ партиин XX съезд ехэ үүргэ дүүргээ, тэрээнһээ хойшо нилээд ехэ юумэн хэгдээ. Тиигэһэнэй үндэһөөр олониитын али бүхы эдэбхи үүсхэл һая наашыншье үзэгдөөгүй ехээр бадарһан, марксистско-ленинскэ теориие улам саашадань хүгжөөхэ аятай һайн эрхэ байдал хангагдаһан байна.

Партийна ажабайдалда сахихын тула В. И. Ленинэй тодорхойлон зааһан гурим журамые, хамтаараа хүтэлбэрилгын гол ёһонуудые саашадань хүгжөөхэ, ганса нэгэн хүндэ шүтэлгын бүхы хойшолонгуудые эсэслэн усадхаха хараа бодол КПСС-эй XXII съездын бүхы документнүүд соо — партиин шэнэ Программа, Устав болон шиидхэбэринүүд дотор найруулагданхай. Тодорхойлон хэлэбэл, партиин хүтэлбэрилхы органуудые ходо һэльбэн шэнэлхээр, олониитэтэй хүтэлбэрилэгшэдэй холбоо барисаае улам бэхижүүлжэ байхаар хараалагдана. Энэнэй үндэһөөр партийна ажабайдалда хабаатай гурим журам хэлбэришэгүй сахигдаха, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ хангагдаха, танил талын һэльбээгээр бэе бэеэ үмэглэдэг, алдуу, дутуугаа далдалалсадаг ябадалые усадхаха арга олгохо юм. Хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые һэльбэн шэнэдхэлгын үшөө нэгэ һайн талань юуб гэхэдэ, олониитын һанал бодолые хэрэгсээдэггүй, парти болон арадай үмэнэ харюусалгатай байһанаа мартадаг хүнүүдые һунгагдамал зургаануудһаа сүлөөлхэдэ туһалха байна.

КПСС— бүхы совет арадай парти мүн гэжэ шэнэ Программа соо хэлэгдэнэ. Энэнь марксизм-ленинизмын һургаалай маша ехэ илалтын бодото гэршэ болоно. Парти арад хоёрой энэ нэгэдэлынь коммунис общество байгуулхын түлөө тэмсэл соогуур хэлбэришэгүй бэхижэнэ. Совет арадай түрүү манлай болоһон манай парти коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха, обществынгоо оюун бэлигэй хүсые хүгжөөн бадарааха онол аргануудаа улам арьбадхана.

Манай парти—үүсхэн зохёогшо түрүүшүүлэй парти мүн. Тиимэһээ бүхы түрүү юумэндэ анхаралтайгаар хандажа, дэмжэн дэлгэрүүлхэ, арад түмэнэй дундаһаа бадарһан хамаг һайн һайхан үүсхэлые бүгэдын шадабари болгохо гэжэ оролдодог заншалтай.

Ажал-ябуулгадаа олониитые эдэбхитэйгээр хабаадуулдаг гурим партийна организацинуудта үргэнөөр дэлгэржэ байнхай. Партиин горком, райком, эхин организацинуудта олониитын комиссинууд, партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри эрхилхэ советүүд, техническэ дэбжэлтэ хангаха, коммунис ажалай түлөө мүрысөө дэлгэрүүлхэ, номнол нэбтэрүүлхэ ба ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха, хүдэлмэрилэгшэдтэ экономико шудалуулха советүүд эмхидхэгдэнэ. Политическэ гэгээрэлэй кабинедүүд ба таһагууд партийна организацинуудай дэргэдэ олониитын хүсөөр эмхидхэгдэдэг болоо.

Иимэ шэнэ янзын нэгэдэлнүүд, онол арганууд Улан-Удэ хотын партийна организацидаашье үргэнөөр дэлгэржэ байна. Жэшээлэн хэлэбэл, манай Октябрьска райкомдо олониитын хүсөөр: арадай гэгээрэлэй, промышленность болон транспортын таһагууд, экономическа шэнжэлэлгэ хэхэ, партийна зэмэдэ орогшодой хэрэгые шалгаха комиссинууд, штатнабэшэ инструкторнуудай бүлэг, политическэ һуралсалай гурбан кабинет эмхидхэгдээд, бэлэдхэл ба дүршэл ехэтэй 30 гаран коммунистнууд хабаадана. Эдэнэр партийна шиидхэбэринүүдые дүүргэхын талаар райкомой штатнга таһагууд шэнги харюусалгатай, тиимэл зорилгонуудые дүүргэдэг юм. Тус комиссинууд болон таһагууд тодорхой даабаринуудые абаад, партийна комитедэй хүдэлмэридэ өөһэдын түсэбэй ёһоор хабаададаг.

Нэгэ жэшээ абаад үзэе. Партийна организацинууд ажахые хүтэлбэрилхэ, хинан шалгаха шэнэ янзын, тон һайн аргатай болоод, гурбадахи жэлээ хэрэглэжэ байна. Эдэнь предприятинуудта, худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ, совхозуудта эмхидхэгдэһэн, хиналта шалгалта хэхэ эрхэтэй партийна комиссинууд болоно. Иимэ хиналта шалгалтын һайн байһаниинь бодото байдал дээрэһээ тодороо. Улан-Удын мяханай комбинадай партийна организациин дэргэдэ табан тиимэ комисси (үйлэдбэри оньһожоруулха ба автомадаар зэбсэглэхэ; шэнэ техникэ дэлгэрүүлгын түсэбэй дүүргэлтэ шалгаха; уралан нарижуулга ба ухаалан зохёолгые, бүтээн гаргаһан продукциин шанарые хинаха; ариг сэбэрые шалгаха; ажалай үедэ усалталгаһаа һэргылэн хамгаалха комиссинууд) бии юм. Тэдэнэй хүдэлмэридэ 40 гаран коммунистнууд хабаададаг. Эдэмнай ажахын хэрэгтэ саг үргэлжэ нүлөөлхэ, хүдэлмэрилэгшэдые зүбөөр хүмүүжүүлхэ, коммунистнуудай эдэбхиие улам дээшэлүүлхэдэнь партийна организацида туһа хүргэнэ.

Манай партийна бюро политическэ һуралсал хүтэлбэрилхэ, кружогуудай дүй дүршэлые согсолхо тусхай совет байгуулаа. КПСС-эй XXII съездын материалнуудые шудалхын тула 80 гаран кружок эмхидхэгдээд, 20 мянга үлүүтэй хүн һуража байнад.

Кружогуудтахи хэшээлэй эмхитэй һайнаар үнгэргэгдэхынь тула пропагандистнуудай хүдэлмэриие хододоо шалгажа байха, үе үе согсолон дүнлэжэ, һайн туйлалтыень бусадай шадабари болгохо, дутуу дундануудые элирүүлэн зайсуулха шухала. Манда эмхидхэгдэһэн методическа совет энэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэхэнь лабтай.

Эдэбхитэдые олоор хабаадуулһанай ашаар политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэриингөө далайсые улам үргэдхэхэ, шанарыень һайжаруулха, олониитэтэй холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ ёһотойбди.

П. Медведев.
Улан-Удын мяханай комбинадай партийна бюрогой секретарь.

Бэшэг зөөгшэ

Тэрэ үдэр Хори тосхондо тиимэ гэхэ аргагүй һалхи шуурган боложо, огторгойһоо абаад, газарта хүрэтэр үргэлжэ дүн сагаан хуйлаадаһан эшхэрэн хөөрсэгэнэжэ байба. Энэ үедэ газетэ, журналнуудаар дүүрэн сүүмхэ үргэлһэн, наһажаал болоһон эхэнэр, үрвөһэн гараараа нюураа халхалжа ябаад, нэгэ гэрһээ нүгөө гэр тээшэ дабшана...

Аймагай хэлхээ холбооной конторын почтальон Екатерина Милентьевна Ситникова ажалайнгаа үдэр иигэжэ эхилээд, нэгэ наһаараа гэхээр харгылһан танил харгыгаараа нэтэрүүгээр урагшаа дабшажа ябаба.

Тэдэ энээнһээшье болохо сагта ябагдажал, хэгдэжэл байһан ажал юм.

...1942 он. Хатуу шанга дайнай үе. Эгээл тиихэдэ залуухан Катя басаган эгээ мүнөөдэр ябааша харгыдаа ороһон юм. Түрүүшэгээр тудажа ерэһэн үүргэез ехэшье ойлгодоггүй байгаа. Харин хоног, үдэрэй үнгэрхэ бүри, фронтһоо ерэһэн конвертнүүдэй баяр, зарьманда гашуудал асаржа байхые харахадаа, ажалайнгаа харюусалгатайе ойлгоо һэн.

Тэрэ гэһээр тэбхэр хорин жэл болохонь. Энэ хугасаа соо Милентьевна нэгэшье һаатангүй, ажалайнгаа ута зам үргэлжэлүүлһээр Үнэн зүрхэнһөө ажаллаһанайнь түлөө, РСФСР-эй хэлхээ холбооной министерство, хэлхээ холбооной конторо олон дахин грамотануудаар шагнаһан юм. Үнгэрэгшэ оной июнь һарада аймагай хэлхээ холбооной конторын хүдэлмэрилэгшэд сооһоо Ситниковада коммунис ажалай ударник гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо.

Н. Галданов.

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ

ХОЛЫН ТУ... БЭЛШЭЭРИИН УУЖАМ...

Саян уулын, Хамар-Дабаанай огсом үндэр хада, ой түжаар урдандаа малшье адуулагдадаггүй, ангуушадһаа ондоо хүн балай ябаашьегүй гэдэг. Бүри 40—50 жэлэй саана Ильчир, Үргэлэй гэжэ газарнуудаар нютагай ангуушад ябахадаа зунай үедэ мал адуулхада зохид газарнуудые элирүүлһэн, тэрэншье удаан саг соо хэрэглэгдээгүй байһан. Һүүлэй жэлнүүдтэ Саяанай совхозойхид холын түнга бэлшээриие ашаглажа, бургааһа модотой газарыень сэбэрлэжэ, үргэдхэжэ байнхай.

Һарьдаг газарай онсо илгаа юуб гэхэдэ, эндэ ургадаг үбһэ ногоо минеральна бодосуудаар дутамаг байдаг. Тиимэһээ малда дабһанай зүйл яһала хэрэгтэй. Зундаа һэрюухэн, зарим үдэрнүүдтэ июль һара соо 17—19 градус хүрэтэр хүйтэн болохо ушар үзэгдэнэ. Хүйтэнэй нүлөөтэй газар һоно батаганаан байдаггүй, малай бэлшэжэ таргалхада таатай. Хадаһаа урдаһан уһан сэбэр, тунгалаг юм.

Адууһа малаар олон тус совхозойхид бэлшээриин газар багатай тула арга боломжонуудаа хэрэглэжэ, холын тунга бэлшээридэ малаа адуулдаг, зунай үедэ һайса таргалуулна. Энэ талаар совхозой түрүү малшадай дүй дүршэлые тэмдэглэхээр. Һарьдаг үндэр уулын бэлшээринүүдтэ нюниин 15-һаа эхилээд эбэртэ бодо мал байрлажа эхилнэ. Тиигээд сентябриин 20—25 болотор, түрүүшын саһанай оротор малынь адуулагдана. Хадын бэлшээридэ адуулагдадаг эбэртэ бодо мал зунай үедэ үдэшын харанхы болотор бэлшээгдэнэ. Һүниндөө голой бэлшээридэ оруулагдажа, дабһа алхагдажа үгтэдэг. Хашараг, бүрүүнүүдтэ үдэртэ 60—70 грамм тухай дабһа эдюулэгдэдэг. Заримдаа зэрлиг ан гүрөөл хүнһөө айха мэдэхэеэ болёод хушарһажа һүниндөө малай дундууршье ябалсажа байдаг. Зүгөөр тиимэ бэлшээридэ адуулагдажа байһан мал дабһа эдилсэнгүйгөөр байжа шададаггүй, тиигээгүй һаа мүртэй таргалдаггүй байһаниинь дүй дүршэл дээрэһээ элирээ. Зунай үедэ малдаа эдюулхэ дабһаяа малшад үбэлдөө шаргаар гү, али эмээл морёор зөөгөөд Баруун мүрэндэ асаржа хадагалдаг юм.

Малые холын бэлшээридэ туужа гаргахада тиимэ хүнгэн бэшэ. Урдань харгы замшье байгаагүй, ой тужаар намнажа асардаг һэн. Мүнөө үедэ шугы бургааһа, модо шулуунь хүсэтэ «С-100» тракторай хүсөөр сэбэрлэгдэжэ абтанхай. Тиигэжэ малшадай ажал нилээд хүнгэн болоо. Мүн малшад юрын балагаан түхеэржэ байдаг байһанаа һайн гэрнүүдтэй болонхой. Зооветеринарна хүдэлмэри һайжараа. Мэргэжэлтэд бүхэли зундаа байжа малшадта тvһалдаг, шухала т... дикаментнүүдаар... ажалыень зүбөөр... дэг юм.

Тиихэдэ холын... адуулагдажа бай... һара бүридэ шэгн... арга олдодоггүй... ла бэлшээридэ... урда шэгнүүрые... абдаг, һарьдагһ... ерэһэн хойноо... малшад шэгнүүлдэ... Малшад зунай... үедэ малаа ямар... лулһанаараа тул... на. Малайнгаа ш... раалһан түсэбһэ... нэмэһэн хүнүүд... түлэбри 70-һаа 80... рэтэр түлэгдэдэ... зундаа Ильчир,... байлгадаһан... 3582 толгой эбэртэ... 95—100 хоногой т... жа бүхыдөө 3137... шэгнүүрээ нэмээгэ... мынай түрүү малш... оролдосотойгоор... байха юм. Жэшээ... адуулагшад П... Б. Арбалжинов гэх... шараг даажа бай... бэлшээридэ үедэ ш... 123 центнерээр т... толгой бүриин... Аюшеевтэн 120 ха... 143 центнерээр, С... ев, Дамба Ангархаев... 108 хашараага 116... нэмээгээ. Эдэ түрүү... ла тус бүриинь... лоограмматай болоо... тушаагаа. Эбэртэ... хажуугаар Ильчир... гол адуу мори хар... һан байгаа.

Үни заяанай мал... даггүй холын тунга... адууһа малаа адуу... совхоз гол буусын... ехэ бэлшээриин н... бишуу. Бодоодшье... 3500 толгой эбэртэ... морин бэлшээрине... ногоо эдижэ зуһа... Энэ арга хэрэгл... ашаар совхознай... гаад мянган килогр... жээл алмаа гээшэ... да уулын тиимэ... адуулагдадаг мал... ряанай зүйл эдин... гална. Абтаха мяхан... үнэ сэн горьтой юм.

Саашадаа энэ... нөөр хэрэглэгдэхэ... жэлдэшье совхозой... ажалшад гаража,... газарые үргэдхэхэ,... гааһэнь сэбэрлэхэ... Совхозоймнай дирек... тийна комитет түрү... дай арга тодхолые... хэрэглэжэ, абаһан... лэйнгээ социалис... дые амжалтатайгаар... хын хойноһоо бүхы... сүүлжэ байнхай.

Г. ...
хүдөө...

Улан-Удэ городой Октябрьска райондо барилгын хэдэ хэдэн организацинууд ажалладаг. Эндэ һүүлэй жэлнүүдэй туршада олон предприятинууд байгуулагдаа. «Дальтехмонтаж» трестын Забайкальска управлениин үйлэдбэриин база байгуулагдажа эхилэнхэй. Энэ предприяти промышленна барилгануудта хэрэгтэй болохо элдэб конструкци, түхеэрэлгэ бүтээн гаргаха юм.

Эдэ үдэрнүүдтэ барилгын тус база дээрэ хүдэлмэриин халуун хаһа түлэг дундаа. Илангаяа залуушуул эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Энэ зураг дээрэ харуулагдаһан залуушуул (зүүн гарһаа) Светлана Петроченко, Игорь Зимирев, Анатолий Сафронов гэгшэд халаан бүхэнэйнгөө нормо ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ОНШЫЕНЬ ОЛООД БАЙХАДА...

☆

Бичурын Ждановай нэрэмжэтэ колхозой кукурузашан Ж. Г. Цоктоевой хөөрөөн

☆ ☆

Газар тараялан зүбөөр хубаарилдаг болохо, тиигэжэ севооборотдо пропашной ургамалнуудые, илангаяа кукуруза, сахарай свёкло ехээр таридаг болохо тушаа Новосибирскдэ болоһон Сибириин хүдөө ажахын зүблөөндэ хэлсэгдэһэн, тодорхой хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаһан байха юм.

Манай Бичурын аймагта 1953 онһоо хойшо кукуруза таригдажа байнхай. Анхандаа «дулаанай газарта ургадаг энэ ургамал нютагтамнай тааража ургахагүй» гэлсэдэгшье байгаабди. Тиигээд түрүүшын жэлнүүдтэ биража ургаашьегүй һаань, хойшодоо кукурузын агротехникэтэй танилсажа, һайн ургаса абадаг болообди. Ургаса багаар абтадагай шалтагааниинь юу байгааб гэхэдэ, ургасань муугаар харууһалагдажа, хамаг кукурузамнай буртаг үбһэндэ дарагдашадаг һэн.

Кукурузын баян ургаса абтаха байһан тухай олон үгөөр шашаадшье яалтайб. Мүнөө үедэ кукуруза хаананье ургаха гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ болоо бшуу. Манай звено һүүлэй жэлнүүдтэ үндэр баян ургаса абажа байдаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ 180 гектар газар даажа абаад, үбэлдөө, хабаргаа тэндээ наг шэбхэ гаргажа тарааһан, хабар эртэ газараа уһалжа, тарилга хэһэн байгаабди. Гектар бүридэ 20—25 тонно наг шэбхэ зөөгдөө һэн. Хёлго голой дүтэ байдаг полинуудаа насосоор һайса уһалжа абаабди. Үбэлэй сагта нилээд ехэ тошон халяагдаа. Баян ургаса абаха гээ һаа эзэн ёһоор хүдэлмэридөө хандаха хэрэгтэй. Бидэ ажалайнгаа халуун үедэ унтаха нойргүйгөөр ажалладагбди.

Тиигэжэ оролдосо үүсхэлээ гаргажа ажаллаһанайнгаа ашаар бүхы полиингоо 102 гектар дээрэһээ га бүриин 1100 центнер, 78 гектарһаань 760—760 центнер ургаса хүряагаабди. Зүгөөр нёдондо бүри ехэ ургаса абтахада, «Хайшан гээд хаягайхид иимэ ургаса абаба гээшэб» гэлсэжэ гайхалсаа бэлэй.

Полиин «хатанай» баян ургаса абаха гээ һаа, тон түрүүн кукуруза тариха үрэжэлтэй һайн газар шэлэжэ абаха хэрэгтэй гэжэ һанагшаб. Шэнэ газар элдүүрилжэ тарихада бүришье һайн. Тиигэжэ ехэхэн поли дээрэһээ га бүриин мянгаад центнер ургаса ургуулаабди. Кукуруза таригдаха газар бүри эртээнһээ бэлэдхэгдэнэ. Намар хуряалгын һүүлээр газараа динсхэдэжэ, хальһатажа нягтаршаһан дээдэ хүрьһыень зөөлэрүүлжэ абанабди. Тиигэхэдэ намартаа ороһон бороогой уһан газартаа шэнгэсэтэй байдаг. Тиигэһэн хойноо хабар газараа хахалжа, хүндэ катогуудаар даража жэгдэрүүлһэнэйнгээ һүүлээр тарилгада ороноди. Нёдондо майн 25-най үеэр газарай хүрьһэнэй һайса дулаасахада, кукурузаяа тарижа эхилээбди. Тарилгые богони болзорто үнгэргэхэдэ кукуруза бүхы полинуудтаа жэгдэ һайнаар ургана.

Тиигэһээр байтар ургаса харууһалгын хаба ороно. Буртаг үбһыень үгы хэхын тулада түрүүнээр кукурузынгаа газар дээрээ бултайхын урда хүнгэн борнойгоор полинуудаа борнойлнобди. Ургасын жэгдэржэ гараад байхада мүн лэ борнойлогдоно. Тиигэһэн хойноо зурууд хоорондын элдүүрилгэ хоёр тала руугаа хэгдэдэг. Кукурузын ургасые хаба сооньхаруулаад байхада түргэнөөр ургадаг юм. Дулааржа август һара гарамсаар хоногтоо 10—15 сантиметр хүрэтэр ургадаг байгаа.

Түрэл партиингаа XXII съездын шиидхэбэринүүдтэй танилсажа байхадаа саашадаа үшөө һайнаар ажаллаха зорилготойбди. Энэ жэлдэ звенодомнай 220 гектарта кукуруза таригдаха, 60 гектар шэнэ газар хахалагдажа, полимнай үргэдхэгдэхэ юм. Бүхы полиһоо дунда зэргээр 800 центнер, тэрэ тоодо 100 га дээрэһээ гектар бүриин 1000 центнер ургаса ургуулхабди. Мүнөө үедэ кукурузые буурсагтайгаар ургуулха гэһэн зорилго табигдана гээшэ. Тиимэһээ бидэ 100 гаран гектар газар дээрэһээ буурсагтай кукуруза абахые оролдохобди.

Б. Банзаракцаев
бэшэжэ абаба.

Репортаж

ХОТИРУУЛГА, БҮҮЛХЭНҮҮД ЭНДЭҺЭЭ ГАРАДАГ

ГУСИНООЗЕРСК городой хилээмэнэй заводто ажалай үдэр эхилэнхэй. Элдэб оньһото техникын абяан холоһоо соностоно. Уужам ехэ хүреэ соо жэрылдэһэн хилээмэ зөөдэг машинануудта һаяхан баригдаһан хуба шарахан бүүлхэнүүд, хотируулга, сайканууд ашагдажа байна.

—Үнгэрһэн жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэбые болзорһоонь урид—декабриин нэгэнлэ 130 процент дүүргээбди,—гэжэ заводой директор Шантаханов хөөрэбэ.—Жэл соо 4 миллион 800 мянган килограмм хилээмэн баригдаа. Килограмм хилээмэнэй өөрынь үнэ 1,7 процент химдаруулагдаба. Заводтомнай 4 бригада хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй хоёрынь коммунис ажалай нэрэ зэргын түлөө тэмсэдэг юм.

...Заводой баруун захаһаа ороходо гурил һагшалгын, эһээбэриин цех болоно. Эндэ салагар, ялагар машинануудай хажуугаар саб сагаан хубсаһа үмдэһэн хүнүүд тус тустаа ехэл тухашаранги ажаллана. Тэдэнэй дунда нюргаар дунда зэргын, шамбай бэетэй, наһажаал хүн оньютой түргэнөөр, угаа шадабаритайгаар хүдэлнэ.

—Эрхим мастер Анатолий Максевич Дмитриев,— гэжэ заводой инженер нүхэр Сергеева тэрээн тээшэ заана. Энэмнай 1953 ондо эндэ хилээмэнэй завод эмхидхэлсэһэн юм. Бүхы наһан соогоо хилээмэ барижа, туйлай баян дүршэл олоһон, ажал хэрэгээ һайса мэдэхэ мэргэжэлтэ байха.

Нээрээшье тэрэнэй хүтэлбэрилдэг халаанайхид эбтэй эршэтэй ажалаараа онсо шалгардаг. Зариманиинь тусхай машинаар шэниисын гурил һагшана, нүгөөдүүлынь эһээбэри худхадаг «Стандарт» гэжэ мантан томо машинада хүдэлмэрилнэ. Эндэ нэгэшье минута дэмы гээгдэнэгүй. Юуб гэхэдэ, нэгэ хүнэй унжагайраа һаа, бүхы цехын, заводой ажал һаатаха бшуу.

Эһээбэри хэбтэ сохин хубаалаг «Кузбасс» гэжэ машинын захада Галина Емельяновагай габшагай ажалаар мүн лэ һонирхомоор.

—Харана бэзэт, нүхэдүүд, онол аргыень. Залууханшье һаа, нүхэр Емельянова бэрхэ даа. Үдэрэйнгөө даабариие 130—140 процент дүүргэдэгынь гайхалтай бэшэ,—гэжэ инженер магтана.

Тус заводто Анатолий Дмитриев, Галина Емельянова шэнги эрхим хүнүүд олон. Жэшээлхэдэ, мастер Полина Коробенковагай даадаг бригадынхид һара бүриингөө түсэбые 120—130 процент дүүргэхэһээ гадна, коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө үсэд шангаар тэмсэнэ.

Юрэнхыдөө эндэхид эмхитэй, гуримтайгаар ажаллана. Тэдэнэр түрэл партиингаа түүхэтэ XXII съезд дээрэ абтаһан коммунизм байгуулха программаар зоригжонхой. Эгээл иимэһээ заводойхид үнгэрэгшэ жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэбые б... урид дүүргээд, 60 ... ран түхэриг алмаа... дэнэр хэзээ хэз... урагшатай һайнаар... Хилээмэнэй ассорт... лээд олошоруулагд... рынь һайжараа. За... сэбэрые сахиха асу... гаханаар табигда... хүүдтэхи... хеэрэлгэ... нууд, уһа... ха соргол... шэрдэгдэнхэй, х... сагаадагданхай. ... шэдэй ажалые ... ажалай бүтээсэ ул... лүүлхын тулада шэ... машина, зэмсэгүүд ...

Агитаторнууд П... Каруева, Сергеева, ... нов гэгшэд хөөрэ... илангаяа һонирхол... гэргэнэ. Тэдэнэр ... XXII съездын матер... заводойнгоо ажа... нягта холбсотойгоо... рилан ойлгуулна.

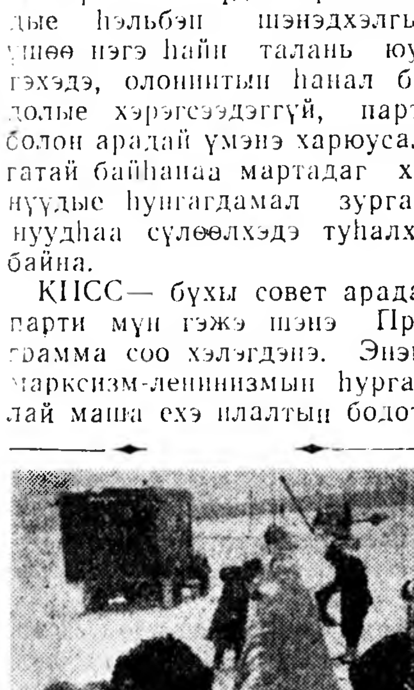
Р. Б...

Танигдашагүй болонх...

— Энэ улаан булан мүнөө танигдашагүй болонхой. ... хүйтэн, тооһо шоройдо дарагдашоод байдаг аад, тад онд... хой. Энэ хадаа Галина Аверьяновагай оролдолгын аша ю... хүдэлмэришэд хэлсэдэг.

Улаан булан соо уран наринаар бэшэгдэһэн плакаду... монтажууд, Онохойн модоной комбинадай коллективэй д... лэй дүрбэдэхи жэлдэ абаһан социалис уялганууд үлгөөтэ... Модоной комбинадай хоёрдохи участогай улаан булангы... Галина Аверьяновна Устинова ажалшадай дунда ойлгу... хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулдаг юм.

М. Гат...

«Дружба» гэдэг нефть дамжуулдаг магистраль Татарай АССР-һээ эхи абадаг. Тэндэ түрүүшын 42 километр зайда нефть дамжуулан ябуулагдадаг болоо. Мүн бусадшье участогуудтань хүдэлмэри хэгдэжэл байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: техник-радиограф Алексей Першин (зүүн гарһаа) автолабораториин хүдэлмэришэн Никанор Клочков хоёр гагнууриин шанар шалгажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Оронгын дунда һургуулиин (Сэлэнгэ) табадахи «Б» классай һурагша Михаил Казаков, долоодохи «Б» классай һурагша Петр Сидоров гэгшэд ээлжээтэ хэшээлдээ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

АГШАНАРАЙ ЗҮБЛӨӨНҮҮДҺЭЭ

УУШАНАЙХЯАРАА ЖАЛЛАҺААР...

...нэгэн завод гү, али hара, квартал соо 20 процент голодоhо гдөөгүй онсо ушар гэо байха.

Мухаршэбэрэй аймануууд коммунизм байлуу үетэнние хүмүүхы эрдэмэй дээжэтэй илсуулха, ажабайдалай лдахэ гэһэн ажалдаа цент «голодоhо» гарүб гэхэдэ, мүнөө жэлэй түрүүшын хахадта 5 тэй һурагшадай 831-эһэн сэгнэлтэтэй гараа. эшээлжэ мүнгэн дээргабал, гүрэндэ сэбэр тухэригэй гарза хохигдаһан байна. Гэбэболоһон багшанарай янференци дээрэ «КПСС-эй ын шиидхэбэринүүдые лаар багшанарай зорилэн асуудалаар аймагай эдкомой гэгээрэлэй таПотаповай элидхэл хада, ямар ушар шалтаглай иимэ дүн гарааб, усадхахын тула ямар га хэгдэхэб гэжэ ойлгобайгдаа. Мүн бусад яралтайгаар, хайша эгдээ. Ушар иимэһээ дээрэ һургуулиин диэ ондоо юрын багшаиншье үгэ хэлээгүй.

агһаа олон һурагша анаб гэбэл, багшанар э эрилтые ойлгоогүй, да байһан зорилго мэтэмдэглэхэ хэрэгтэй,— скиин 8 жэлэй һургууор **Федоров** тэмдэглээ. ые үйлэдбэритэй танилр ехэхэн дутагдал һурдэ бии. Юуб гэхэдэ, тэтай материальна базаар гдаагүй, хоёр халаанда гэлжэлүүлһээр. Энээн лдайн дунда һургуулиин **лашников** иигэжэ хэ-

улидамнай нэгэшье мэы. 8-дахи классай һуратори соогоо һурана. һуралсалай жэлдэ сай таһалга дутадаг hаа, 6 класс дуталдахань. урбан халаанда һураха комнай.

н наһа гүйсэһэн бүхы һуралсалда хабаадуулха, һургуулинуудые эмлмэри хаа хаанагүй гөөр бэелүүлэгдэнэ. һургуулиин наһа гүйхибүүд һургуулида хагүй байһаар гэжэ конрэ элирээ.

нарай зүгһөө, илангаяа ида һургуулида сэгнэлжэ табидаг ушар бии. л хадаа залуу үетэниие ваншалтайгаар хүмүүронһо, харин ажабайдахүшэр дабаанһаа айха, үнгэн юумэндэ дуратайжүүлһэн ябадал болоно һургуулиин интернаүүжүүлэгшэд ажалдаар хандадаг байһаар. урагшадай дунда бэе бэеэ , журам муутай байха ын, Шаралдайн, Суулинуудта үзэгдэһөөр.

һайнаар хүдэлдэг, дүй тэй багшанар һургуули он. Жэшээнь, Мухаршэ һургуулиие абаад үзэе. лиин багшанар үнгэрэгүүрэһэнэй удаа багшадээрэ һурагша бүхэниие тэйгээр үлөөхэгүй артухайгаа шангаар хөө-

рэлдэһэн байгаа. Һуралсалай энэ жэлэй эхилхэдэ тус асуудал бүри шангаар табигдажа, партийна организациин хүтэлбэри доро комсомолой, пионерэй организацинууд, түрэлхид, бүхы багшанар эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа эхилээ юм. Багшанар 5 бүлэг боложо хубаараад, партиин шэнэ Программын шиидхэбэри ажалшадай дунда гүнзэгыгөөр ойлгуулха хүдэлмэри ябуулжа эхилээ. Тус һургуулиин багшанар КПСС-эй шэнэ программаар зэбсэгшэд, мүнөө жэлдэ нэгэшье һурагшые хоёрдохи жэлдэнь нэгэ класста үлөөхэгүй гэһэн уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлхын тула горьтой хүдэлмэри ябуулжа байна. Һуралсалай хахад жэлэй дүн харахада тус һургуулида номоо һайнаар үзэгшэдэй тоо 95,2 процентдэ хүрөө. Мүн Подлопаткын дунда һургуулиин багшанар һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Тус тосхондо һургуулиин газаа тээ нэгэшье үхибүүн орхигдоогүй. Тэндэхи багшанар соёл сурталай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг.

Дээрэ дурсагдаһан бүхы зүйлнүүдһээ ямар тобшолол хэлтэйб? Нэн түрүүн аймагай зарим багшанар партиин шэнэ Программын гүн гүнзэгы удха шанарые хүсэд ойлгоогүй, ажал хүдэлмэреэ шэнэдхэн хубилгаагүй, харин хуушанайхяараал ажаллана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Гадна Кабанскын багшанарай һайн һайхан үүсхэлые Мухаршэбэрэй багшанар, түрэлхид һайнаар дэмжээгүй, өөһэдынгөө ажалда үргэн дэлисэтэйгээр хэрэглээгүй байһаниинь гэмшэлтэй. Энэ ушарһаа 20 процент «голодоһон» гараа. Гадна үдэшын һургуулинууд ёһо тадысэ эмхидхэгдээ.

Конференцидэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд, парткомой секретарьнар, нютагай совედүүдэй түрүүлэгшэнэр, соёл культурын, эмнэлгын, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсабал, ехэ таарамжатай байгаа гэжэ һанагдана. Теэд тиимэ юумэн тохёолдоогүй. Коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргын түлөө хүдэлөөн нэгэшье һургуулида ябуулагданагүй.

Конференцидэ хабаадагшад январиин 20 хүрэтэр һургуулиин наһанай бүхы үхибүүдые һуралсалда хабаадуулха, аймагай түбэй дунда һургуулиин багшанарай жэшээгээр һурагша бүхэниие класстань хоёрдохи жэл үлөөхэгүй гэһэн шиидхэбэри нэгэн дуугаар баталан абаа.

Б. Жамбалов,
манай корр.

ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭД

Эгээ мүнөө үедэ арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэ бүхэн ажал хэрэгүүдээ дахин дахин шалган хаража, партиин шэнэ Программын эрилтэнүүдтэ хэр зэргэ харюусамаар ажаллажа байһан тухайдаа, ямар аргаар улам дэлисэ ехэтэйгээр хүдэлжэ шадаха байһан тухайдаа шэбшэн бодомжолно.

Тарбагатайн аймагай багшанар мүн лэ январиингаа зүблөөндэ суглархадаа, партиин XXII съездын шиидхэбэринүүдые болон КПСС-эй Программые бодото дээрэнь бэелүүлхэ тушаа ямар үүргэтэй, юу хэхэ байһан тухайдаа зүбшэн хэлсэбэд.

Багша бүхэн өөрынгөө уг зорилгые эли тодоор ойлгон мэдэрхын тула түүхэдэ съездын документнүүдые өөһэдөө ехэ гүнзэгыгөөр шудалха ёһотой гэжэ аймОНО-е даагша нүхэр **Бусытин** элидхэл соогоо уридшалан онсо тогтожо хэлэбэ. Тиин нэн түрүүн һургуулинуудые шэнэдхэн хубилгаха тухай хуулиие бүрин гүйсэдөөр бэелүүлхэ, һуралсал-хүмүүжүүлгын бүхы хүдэлмэриие шэнэ эрилтэнүүдтэ харюусамаар эмхидхэхэ, үхибүүдтэ партиин Программые тодо һайнаар ойлгуулха ёһотойбди гэбэ.

Аймагай һургуулинуудай болон багшанарай ажал хүдэлмэри тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэ зуураа, илангаяа Ехэ Куналейн дунда, Ганзууринай долоон жэлэй һургуулинуудта олон үхибүүд муугаар һуралсана, шалтагааниинь гэхэдэ, һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд уялгаяа халирхайгаар дүүргэнэ гэбэ. Тэрэшэлэн хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхадаа, Программа дотор заагдаһан коммунис ёһо гуримые үхибүүн бүхэндэ даамайгаар ойлгуулжа, нарин нангинаар сахиха ябадал туйлаха, тиихэдээ али нэгэн ушарта алдуу эндүү гаргаа һаань, тэрэ алдууень дары саг соо усадхаха гээшэ айхабтар ехэ удхашанартай юм гээд зааба. Мүн һурагшадай гэртэхин бүлэнэртэй саг үргэлжын холбоотой байха, комсомолой болон пионерэй эмхинүүдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ, эрхим багшанарай дүй дүршэл үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уялгатайбди гэбэ.

Удаань бүгэдэниитын һуралсал тухай Хуулиин дүүргэлтэ тушаа Тарбагатайн дунда һургуулиин директор нүхэр **Харитонов**, КПСС-эй Программын эрилтын ёһоор хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха зорилгонууд тухай Заводской найман жэлэй һургуулиин директор нүхэр **Рудакова** гэгшэд нэмэлтэ элидхэл хэбэд.

— Хүдөө нютагай һургуулинуудай гол зорилго юуб гэхэдэ, колхоз болон совхозуудта хүдэлхэ кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэг болоно. Энэ хадаа маанадай ажал хүдэлмэриин гол сэгнэлтэ болохо ёһотой,—гэжэ багша нүхэр **Сычков** хэлэбэ. Тиин һурагшадай дунда атеизм ямараар нэбтэрүүлжэ байһан тухайдаа хөөрэхэ зуураа, «Бурхангүй эдиршүүл» гэжэ ханын газетын ... хүдэлмэритэй сугларагшадые танилсуулба.

Үхибүүдые партиин Программатай айхабтар ехэ оролдосо ханамжатайгаар танилсуулжа байһан тухайгаа Ганзууринай долоон жэлэй һургуулиин директор **Ковалев** хөөрэбэ.

Гадна нютагай хүтэлбэрилэгшэд багшанарта материально-ажаһуудалайнь талаар туһаламжа үзүүлхын хойноһоо оролдодоггүй гээд жэшээ баримтанууд дээрэ тодолон шүүмжэлбэ.

— Коммунизмын үедэ ажаһууха хүнүүдые хүмүүжүүлхэ гэһэн угаа ехэ харюусалгаяа багша бүхэн мэдэрхэ ёһотой, һургууляа һурагшадай хаяха ябадалые огтолон зогсоохо шухала. Багшанар мүнөө иигээд хэзээ хэзээнэйхиһээ эдэбхитэй шударгыгаар хүдэлхэ, гээгдэһэн һурагшадта нэгэшье үдэрөөр хойшолуулангүй дары туһаламжа үзүүлэгдэхэ ёһотой, — гэжэ Десятниковскэ найман жэлэй һургуулиин багша нүхэр **Орлова** хэлэбэ.

Багшанар гээшэ гансал һурагшадые бэшэ, мүн хүдөөгэй залуушуулые хүмүүжүүлэгшэд мүн. Тиимэһээ тэдэнэр соёл сурталай али бүхы ажал хүдэлмэридэ шударгыгаар хабаадалсаха, анха һургууляа хаяад, бага эрдэмтэй үлэшэһэн залуушуулда өөһэдынгөө үүсхэлээр ном зааха гэхэ мэтын хүдэлмэри ябуулха ёһотой гэжэ ВЛКСМ-эй райкомой секретарь нүхэр **Наталина** тон зүб тэмдэглэбэ.

Зарим багшанар (жэшээнь, Пестеровскэ эхин һургуулида) зааха зүйлнүүдээ өөһэдөө мууса мэдэдэг тула үхибүүдтэ ёһоор юумэ ойлгуулнагүй. Тэрэшэлэн үйлэдбэри заадаг һургуулида һуралсалай база муу. Жэшээнь, һурагшадые үнеэ һаажа һургахыень колхоз эльгээхэдэ, зарим һаалишад үхибүүдые дүтэ ойро үзэдэггүй гү, али үхибүүдээр үнеэ һаалган наада енеэдэн болоод лэ үнгэршэдэг байна. Үгышье һаа, һуралсал-туршалгымнай талмай оройдоол 0,04 гектар болодог. Иимэ бишыхан газар дээрэ үхибүүдые таряан ажалда һургажа яажа болохоб. Саашадаа энээн тушаа яаралтай хэмжээ абаха саг тулаа,— гээд Тарбагатайн дунда һургуулиин биолог нүхэр **Степанов** мэдүүлбэ.

Тэрэшэлэн аймОНО-гэй инспектор нүхэр **Посельская**, Заводской найман жэлэй һургуулиин багша нүхэр **Бабкинов**, Ехэ Куналейн эхин һургуулиин багша нүхэр **Мазиков** болон бусад үгэ хэлэбэ.

Сугларһан багшанар зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнууд тушаа дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаха зуураа, партиин шэнэ Программые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө хамаг хүсэ шадалаа дүүрэн элсүүлхээр бэлэн байһанаа мэдүүлбэд.

Тахяа бүриһөө—110 үндэгэ

...мол басаган Мария ...а долоон жэлэй һур...ургээд шубуушан бо...м. Тэрэ гэһээр дүрбэ...ээ ажаллана.

...Сандановагай даадаг 1800 тахяа харууhа... Анхан тэрэ ажалла...лхэдээ шубуунайнгаа ...газаа досоогүй hайса ...дулаалhан юм. Мүнөө ...сагта байраяа түлин... тахянуудаа байлга...бо. Тиихынгээ хажуу...ланиудаа саг соонь эдеэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхаралаа хандуулдаг. Тахянуудай таhалганууд соогуур сэбэр уhан табигдадаг, мүн хөө, известко, яhанай гурил, элhэ үгтэдэг юм.

Ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, үнгэрhэн жэлдэ нүхэр Санданова хамта 114 мянган үндэгэ абажа гүрэндэ тушаахын орондо 126 мянгые тушаагаа.

— Ерэхэ жэлдэ тахяа бүриhөө 110 үндэгэ абахаар шиидээб,— гэжэ Мария Шойжонимаевна мэдүүлнэ.

С. БАЛДУЕВ.

Эмхитэй, журамтайшье

Виктор Васильевич Разинай хүтэлбэрилдэг бригада түмэр бетон зүйлнүүдые гаргадаг завод соогоо суурхаһаар үнинэй. Бригадын 16 гэшүүдэй олонхинь залуушуул. Тэдэнэр бултадаа бетонщигой мэргэжэлые һайнаар шудаланхай. Эндэ хэдэн жэлэй туршада ажаллажа байһан Анатолий Бабич, залуу хүдэлмэришэд Юрий Максименко, Тимофей Патрахин, механизаторнууд Валентин Перов, Екатерина Попова болон бусад ажалай эрхим жэшээ харуулна.

Нүхэр Разин бригадаяа эмхитэй һайн болгохо, хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулдаг. Урдаа ямар зорилгын табигдаһан тухай сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө ходо ойлгуулжа үгэдэг, ажалай журам наринаар сахиха шухала тухайда саг үргэлжэ тогтодог. Илангаяа залуушуулдаа эсэгын ёһоор хандадаг, шэнэ мэргэжэл шудалха хэрэгтэнь ёһотой туһаламжа үзүүлдэг. Эндэ анха түрүүн ерэгшэд ажалай аюулгүй байдал сахиха гуримтай нэн түрүүн танилсадаг. Хамһабариин ажал хэжэ һураһанайнгаа һүүлээр бетонщигой мэргэжэл шудалжа эхилнэ.

Урдань бетон шудхажа, хабсаргамал зүйлнүүдые хэхэдэ бетон ехээр гаргашалагдадаг бэлэй. Харин энэ бригадынхид бетон алмаха арга олгоод, алмагдаһан хэрэгсэлээрээ дүрбэн һара соо түмэр-бетон 120 плита хэһэн байна. Тиихэдэ гаргаһан продукциингаа шанарые һайжаруулха, үнэ сэнгыень химдаруулхые ехэтэ оролдоо. Мүнөө тэдэнэр ажахын тоосоондо орохоёо бэлдэжэ байнхай.

А. Шулунов.

Түмэр замай станцинһаа саашалан «Халзан хада», «Шишковка» гэдэг газарнууд Улан-Удымнай эгээл барилга ехэтэй газар болонхой. Дандаа хэдэн дабхар гэрнүүд хирпиисээр, модооршье бодхоогдоно.

Олохон үйлсэ гудамжануудаар түмэр замшад ажаһуудаг. Түмэр замай Улан-Удын отделениин барилгын участок эндэ хүдэлмэрилһөөр нилээд удаанай. Хүдэлмэришэдэйнь гараар бодхоогдоһон байрын олохон гэрнүүд ашаглалгада үгтэһэн байна.

Үнгэрһэн 1961 ондо тус участогайхид абаһан уялгаяа һайнаар дүүргэжэ, барилгашадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлээ. Даажа абаһан барилгануудаа саг болзор соонь ашаглалгада үгэһэн, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэйнгээ түлөө барилгашад Зүүн Сибириин түмэр замай дамжуулгын Улаан тугта хүртөө.

— Барилгашадай хүдэлмэреэр бэясангүй байха хүн олдохо аал. Жэл бүхэндэ манай түмэр замшадай олохон лэ бүлэнэр шэнэ гэртэ ородог,— гэжэ коммунис ажалай бригадые даагша Фатхул Ганеев хөөрэнэ.

Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд бүхы хүдэлмэреэ барилгын хэрэгсэлнүүдээр хангадаг. Шэнэ гэрнүүдтэ тэрэнэй бригадынхидай хэһэн үүдэн, сонхын рама болон бусад хэрэгсэл табигдадаг байна. Хүн бүхэн голодоһо гаргахаяа болиһон, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, һара, квартал бүхэндэ даалгабаряа үлүүлэн дүүргэдэг болонхой, бултадаа шахуу үдэшын һургуулида һуралсадаг, шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ.

Зураг дээрэ: Ф. Ганеев.
Н. Крашневскиин фото.

ПОВЕСТЬҺОО БҮЛЭГ

Барадий Мунгонов

Сагаан hара

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь январиин 14-нэй номерто)

— Газаа гүйжэ гарахадамни бааза соо хониднай пүрьесэ гүйлдөөд, бааза дээгүүр нэгэ бүртэгэр боро һүүдэр зурагад гээдшэбэ аа гү гэжэ һанаадхёо һэм, балай хүсэдшье ойлгоогүйб. Теэд мүнөө ошожо хараһамни, бааза дээрэхи һолоомон хушалта нэгэ газарта онгилогдоһон аад лэ, саһан дээрэ мүр ула олдобогүйл даа. Мүнөө хүрэтэрөө гайхажа һуунаб...

— Һү, Халзуу баабай, энэ бэеэрээ хоюулан ошожо бэдэрээлши даа, олохол байхабди. Шонол ябаһан байгаа ёһотой,— гээд, Петрүүхэ монсогошон һууриһаа бодожо, орбогор шара ондатра малгайгаа оромгүй түргөөр тархидаа углаба.

— Зай, тиигээыл даа.

Тэдэ хоёр һубарилдан газаашаа гараад, хониной бааза тээшэ бушуухан гэшхэлбэд. Петрүүхэнь түрүүлээд, гүйхэһөө абан монсойсо ороно. Үбгэжөөл мүн лэ шадал зэргээрээ яаража, нүгөөдэһөө балайшье холо гээгдэнэгүй. Баазын ойро ерэхэдэнь, Балжид хүгшэн Халзуунайтаяа хонидоо һаяхан лэ хотонһоонь гаргаһан янзатай, хорой соонь үбһэ үрижэ, эдеэлүүлжэ байгаа һэн. Хүбэнтэй хара хүүртигтэй, хасабшатай ород малгай һэхэжэ үмдэһэн басаганиинь үбһэ ехэ ехээр тэбэрижэ ябаад, хорой соогуур үринэ. Тэрэниие хонид олоороо тойрожо хагшална. Эжынь хүхэ бүд гадартай бурят басаган дэгэл дээгүүрээ нариихан хара һур бэһэ бэһэлэнхэй, захаараа сагаан һудалтай зузаан хүрин шаали боонхой, үбһэнэй хорой сооһоо үбһэ асалаад, хониной хорой руу хаяна. Мүнөөхи хоёрой хоройн хажуугаар үнгэрэн татажа ябатарнь, Балжид хүгшэн тэдэниие обёоржо, шаад байса ооглобо:

— Ба-заар! Наашаал даа! Нэгэ хонимнай хүлөө гэмтээ гээшэ гү даа, бодоногүй лэ...

Базар Петрүүхэ хоёрой хонишон эхэнэрнүүдтэй дахасалдан, бааза соо ороходонь, духадаа сагаахан толботой, хүзүү сагаан «бойлторготой», харахан зүһэтэй, багахан түлгэ аяар тэрэ зүүн-урда углууда, үйрхэй зөөлэхэн хохир дээрэ хэбтэжэ хэбтэбэ. Онигор жаахан сонхонуудаар өөдэтэй гэрэл ороногүй хэбэртэй, бааза дотор бүрүүлшэг. Хониной байрын үһээ тулаһан томо томо бахананууд, нариншаг аад, зуламал монсогор модоор хэһэн хананууд, ирагар жэжэхэн харбиихинууд дээрэ хаяһан һолоомон хушалта — хамаг юумэн хуу бүдэхеэр харагдана.

— Энэ нөөхи Балмымнай тэжээдэг «Халзаанхал» даа. Түһөөлнэ гүш даа? — гэжэ Балжид хүгшэн үбгэндөө хандаад, Петрүүхэдэ хөөрэнэ: — Нёдондо хурьган ябахадаа үбдэжэ өөдэлөөгүй, багашье амитан лэ даа, хөөрхышни. Тиигээд юрэдөө түлгын отарада тушаагаагүй, эндээ байлгаа бэлэйлди даа. Балмаадиимнай нёдондо зундаа һалан һандангүй хаража, эдеэлүүлжэ, уһалжа, хүл дээрэнь гаргаа һэн. Энээнтээ эжэлшэһэншье гээшэнь аргагүй...

— Ахир бага бэетэй юумэ аад лэ, адхамарни, бэшэндээ гэшхүүлбэ гээбы,— гэжэ үбгэн хонишон гэмэрээд, үбдэг дээрээ һуужа, хониной хүлнүүдые барижа байжа үзэнэ.— Зүүн хажуугайнь урда хүл булгараа юм гү?.. Булгараашгүй, хухараа гээшэл ха... Үбдэгэйнгөө доогуур, нарин шэлбээрээ...

— Мал болохоёо болибо гээшэ гү даа? Яаһан харатай юм гээшэ бэ,— гэжэ Петрүүхэ һанаагаа зобонгёор үгэлөөд, ябан һуужа, хониной гэмэлтэһэн хүл барижа үзэһэнэй һүүлдэ ууса, нюрган дээгүүрнь үлэ мэдэг эльбээд абаба.— Жааханшье һаа, яһала тарган эрье һэн хаш даа. Яаһан харатай юм гээшэ бэ...

Иигэжэ һанаагаа зобонгёор дуугарха хоорондоо хурса хүхэ нюдэнүүдэйнь хомхойгоор елэлзэдэхэхые хайдаа хэлжэ ойлгоогүй ёһотой.

— Мал болохогүй гэжэ гү? Үгы, Батын баабай, юу хэлэнэ гээшэбта? Аргалха, аргалуулха зон бэшэ гүбди? Энэ бэеэрээ петернаарта дуулгаеыл,— гэжэ Балжид хүгшэн, аргагүй һанаагаа зобошоһон хэбэртэй, айхабтар сошордонгёор дуугарба. Тиигээд хүгшэн ра һахала жэжхэлжэ, бодолгото болоһон Петрүүхэ үбгэжөөлһөө гү, али үлүү юумэ хэлэжэнэб гэжэ ойлгожо, абяагүйгөөр амаа жэмын зогсоһон Петрүүхэдэ харюу хүлеэһэн юумэдэл, тэдэ хоёрые ээлжээ ээлжээгээр харасагаан байба.

— Халзуунай, энэ гэһээр морёо эмээллээд, зээрэнһаара ошоол зэ,— гэжэ үбгэн Базар басагандаа аргаахынаар хэлэбэ.

— Аргалуулхал даа, аргалуулаад үзэхэл байна. Хара Дашинимые олоко ерыш даа, Халзуунай,— гэжэ Петрүүхэ нэмээдхибэ. Тиигээд үбгэн хонишонтой сугтаа газаашаа гаража ябахадаа: — Дөө, Халзуу баабай, үшөө ээллэбэ гэжэ гэлсэеы лэ-э. Шонын ороо һаа, доө юун болохо байгаа гээшэб, хэлэжэ боломоор бэшэ! — гэжэ байжа дуугарна...

Энэ үедэ мүн Халзуунай газаашаа даб гэжэ, хойноһоонь аахилан зүдхэһэн эжынь ооглон гээгдэнэ:

— Мухаа, зуурандаа һаалнин гүүртэ хүрөөрэй. Дашинима петэрнаар тэндэ байха аалам...

Балжид хүгшэн ямар нэгэн хүндэ һанаан бодолдо ээлэгдэһэн янзатай, жаахэ гонзод гэһэн, духадаа үлэ мэдэг зурлаатаһан хоёр-гурбан уршалаатай, боро-хүрин нюурынь хүдэлхэеэ болишоод, хониной хоройһоо гаража ошоһон басаганайнгаа хойноһоо айнги хара нюдөөрөө харашоод байгаа бэлэй. Теэд хонишон эхэнэрэй толгойдо нээрээшье иимэ бодолнууд ороодхёо һэн: «Удангүй хабарайнгаа амаралтада Балмаадиимнай ерэхэнь даа. Хөөрхымни, гэрээ һанашоо гээбы даа. Ерэхэдэнь Халзааихань үгы байг даа, ятараа уйдаха гомдохо ааб... Халзуунаймнай петеэрнаарые түргэн оложо асарһай даа саш. Хаанаһаа гэнтэ бии болоһон шоно гарюуһан гээшэб? Мүр ула үлөөхэгүй ямар муухай арьяатан байгаа юм?..»

Халзуунай Булад хоёр

Һалхигүй намдуу, игаабари дулаахан үглөөгүүр байгаа һэн. Наран тээ дээрэхэн гарабашье, огторгойн зүүн хаяагаар хүхэ уняар мэтээр тунаһан боробтор-сагаан үүлэнэй саагуур шэбээлжэ, гэрэлтэ һайхан нюураа ядан ядан хоргодуулна. Гэбэшье «Наран энэ багта ха юм» гэжэ хүсэд мэдэхээр, тэрэ зүгһөө үүлые нэбтэ туяатана. Газар дайда нэхы саһан дэгэлээ үмдэжэ, үбэлэйнгөө гүнзэгы нойроор нойрсонхой. Баруун тээшээ — түмэн загаһата түхэреэн галбагар Сагаан нуур хүрэтэр, зүүн тээшээ — хашаа мэтээр урагша-хойшоо зурыһан Шэбэр-Таһархайн шэрбэгэр ногоон хасууринууд хүрэтэр, хойшоо — бургааһа шугы, нарһан түглэнүүдээр эреэлэн хирхагтаһан Хёлго мүрэнэй эрье тулатар, урагшаа — хүйтэн сагай хүхэ мульһэн хуягта баригдаһан Хүсөөтэ горхониие үгсэжэ, бархагар шулуун хабсагайтай Байсын ара хүрэтэр саһан хүнжэлдэ хушагдаһан Хүсөөтын тала сайбайна.

Удангүй үдэр сагай эхилжэ, улам дээгүүр харгылһан алтан наранай угалзата һайхан элшээ элбэгээр сасаруулхадань, ургыта хабарай урихан үдэрнүүд Хүсөөтын талада айлшалан ерээд, жэгүүртэ борохон жэргэмэлэйнгээ мүнгэн дуугаар жэнгирэн, дуурама зохид дулаахан агаараар зэрэлгээтэн байтараа, удаан даамайгаар түбхинэжэ, зунай эхин харагдахал даа. Удангүй гол горхонууд гэдэжэ, харьялан бурьялан, эрье хүбөөгөө халин, салгидан урдахал. Хүхы шубуун хэды наһатайеыш тоолон байжа донгодохол, бүбөөлжэн ута гэзэгээ һэгсэрэн һуужа, инаг дуранайнгаа — хабарайнгаа дууе хүхэнэн, бүбэнэн бөөлэхэл, ута наһагүй ургынууд, улаан шэршүү бадма ёнхобо сэсэгүүд, ягаан, сагаан, улаан, шара сэсэгүүд ягааран, сагааран, улайран, шарлан, алтан наранай асата һайхан элшэ доогуур адхаран салгидахал. Хабар! Энээхэн ганса үгэ яагаашье олон һайхан юумые асардаг, яагаашье олон һайхан юумые абаашадаг бэ даа!

Залуухан басаган Халзуунайншье зүрхэ сэдьхэлдэ хабарай һайхан аялганууд ханхинан дуулан байгаа бэлэй. Залуухан наһаниинь захагүй гоёхон хабарые хүлеэнхэйл. Тэрэ шэндэмэнитэ сэгээхэн, сэдьхэл хүдэлгэмэ үдэрнүүдынь хэзээ ерэхэб даа? Уһа мульһэнэй унажа, урин дулаахан хабарай болохоолоор ерэлсэхэ гү? Үнинһөө хойшо зүрхэндөө бүхөөр, гамтайгаар хадгалагдажа ябаһан энэ байгаалиин бэлэг болохо инаг дуранхань ха гү? Тиигэд тэрэнь хэды болотор тиимэ һайхан зандаа байха ааб? Ута наһагүй үргы мэтээр удаан болонгүй хагдаржа, үе сагуудай гүн худар эхэ байгаалидаа һөөргөө хүтэлүүлэн ябашахаа ёһотой даа. Сэсэг ургуулаад хардараһан мэтэ эхэ байгаалимнай үгэлэн юумээ хэзээшье һөөргэжэ хулаадаг бэшэ... Сэсэгүүд һалбаралдаад хагдарна, ой модон ургаад үмхирнэ, ан гүрөөд, арьяатан шонохоно ажамидаралай түлөө тэмсэжэ баһалана, хүнүүдшье үтэлжэдэ наһа бараха дүүрэнэ. Тиихэдээ? Газар дэлхэй дээрэ хамаг юумэн мүнхэ бэшэ гээшэ гү?.. Үгы теэд жэл ерэхэ бүри юундэ шэнэ шэнэ сэсэгүүд һалбарагшаб, юундэ ой модон ургагшаб, ан гүрөөл үдэгшэб, юундэ хүнэй үринэр үрижэгшэб?.. Тиихэдээ?.. Газар дэлхэй дээрэ хамаг юумэн мүнхэ гээшэ алтай. Эхэ байгаалимнай хэзээ бүхэндэ шэнэржэ, шэнэ түхэл шэнжэтэй боложол байдаг гээшэ алтай. Тиимэ даа, эхэ байгаалимнай хэзээ бүхэндэ, хэзээ мүнхэдөө шэнэржэ, хубилжа байдаг лэ! Зүгөөр нэгэл һалбараад хагдарһан сэсэг дахинаа һалбархагүйл, нэгэл ургаад үмхирһэн модон дахинаа ургахагүйл. Тэрээн шэнги хүн, амитанайшье ами наһан баһал тиимэ — нэгэтэ хэрэгһээ гаража, шорой доро ороол һаа, һөөргөө хэзээшье бодохогүй. Тэдэнэй орондо улам ондоонууд, улам залуунууд ургажа үдэжэ гарадаг лэ...

«Тиимэ хадаа би газар дэлхэй дээрэ гансахан наһатай болоно гүб? — гэжэ Халзуунайн хүйтэн уралнууд шэбэнэнэ.— Яаһан харамтайб! Яахадаа хүнүүд хоёр-гурбан наһатай байдаггүй юм? Тиимэ байжа болодоггүй юм гү? Тиимэ байдаг һаань, ямар ехэ юумые үзэхэ хараха, ямар ехээр жаргаха, хүн зондо ямар ехэ юумэ хэжэ үгэхэ һэнбиб! Тиигэжэ шадагдахагүй юм гү? Үгы даа, заландаашье шадагдахагүй — нэгэ заримандаа эхэ байгаалимнай баһал гам хайрагүй ээн хаям даа. «Тиигэжэ шадахагүйш даа, муха. Дэмы бү оролдо. Али энээхэн хээр морёо хазаарлаһандал намайе хазаарлаха гээ гүш? Туршаад үзыш даа, хөөрхэй. Өөрөөл хүзүүгээ булга унаха бэзэш, бээрһан»,— гэжэрхинэ бэзэ... Тиимэ һэн хойнонь яахабши? Түби замбуулинай оршолондо энээхэн ганса наһанайнгаа иимэ өөдэгүй богонихон байхадань яахабши? Хорхой сохо шэнгеэр хүнэй нюдэндэ торсолдонгүй, халуун зүрхэндэнь хадуугдангүй энээхэн наһаяа үнгэргэхэ гүш? Үгы даа, заяандаашье тиигэхэгүйш! Али хүн зоной бэеэ шэмэглэжэ, барижа шэнэлжэ үзэмөөр, хүн зоной баярлажа, һайхашаажа үзэмөөр, хүн зоной сэдьхэлээ хангангяар үнэрдэжэ, эльбэжэ үзэмөөр улаан шэршүү хүнияһатай бадма сэсэг мэтэ улаан дүлөөр улаабхин, хүшэн шара наран зула мэтэ алтан шаргал үнгөөр һолонготон, энээхэн богони наһаяа үнгэргэхэ гүш? Тиигэхэлши, эзэтагүй тиигэхэлши. Тэрэгүй һаа, өөрыешни бии болгоһон эхэ байгаалиингаа ашые харюулжа шадахагүйш. Тэрэгүй һаа, хүн түрэһэн, хүнэй нэрэ зүүжэ ябаһан ашаяа харюулжа шадахагүйш...»

Нэгэ мэдэхэдээ түүхын хуудаһые аладлан гараһан, оёоргүй гүнзэгы, ухаанда багташагүй һайхан байгаали тухай элдэб үнгын худхаляатай бодолнуудта, юундэшьеб гэнтэ эзэлэгдэжэ, тэрэнэйнгээ уняар мананда тоорищэһэн Халзуунай хээр моринойнгоо үни хада аали боолеороо гэшхүүлэшэһые ойлгонгүй ябажа ябаа бэлэй. Мойһон харахан, бодолтойхон нюдэндэнь, хүйтэн агаарта жэгнүүлһэн булхагар улаахан нюуртань баярайшье тэмдэг үзэгдэнэгүй, алтан гургалдай мэтэ хэзээдэ ханхинан ябадаг хоолойһоонь дуунайшье дүлэтэмэ аялган дуулданагүй. Алтан шаргал нарагүй, бүрүүл бүдэхи үглөөгүүр болоһондонь гү, али эхи захагүй элдэбын гунигтай бодолнуудай ужаг нобшоор унжалдан ерэһэндэнь, үгышье һаа, үшөө үзэгдөө мэдэрэгдээгүй гэрэлтэ нангин инаг дуранай эжэлүүдгүй ойртожо байһандань, тиигэд тэрэниие яажашье угтахаяа ойлгоогүй байһан ушарһаа залуу басагамнай иимэ гунигтайхан ябана бэшэ гү? Хай даа, тиигэнэл хаш даа. Залуухан наһанайнгаа захагүй олон, оюун һайхан бодолнуудые бүхы сэдьхэл зүрхөөрөө шагнашоод ябана гээшэ гү даа? Тиигэнэл даа, сохом лэ тиигэнэ. «Энээхэн бурят басаганай залуу наһанай хуби заяан ямархан байгша ааб? Хамаг һанажа ябаһан һаруул һайхан һаналынь, хамаг бодожо ябаһан бодото оюун бодолнуудынь, сэдьхэлдэ ябаан зүрхэеэ шэмшэрүүлһэн һуунал... «Хүсэлдэйнэй даа, хүсэлдэйнэй»,— гэжэ аман соогоо аалиханаар юрөөн, үгэлэн һуунали...

Халзуунай ямар хэрэгээр Хёлгын хойто бэе гаража ябаһанаа һанааха. Морёо эрэжэ жолоотойгоо шабхууран, түргэн хатараар зуралзуулба. Моринойнь тахатай хурса түрүүнүүд дорохоо саһан боом бөөмөөр хобхо һүрэн хиидэжэ, харгы дээгүүр бутаран сасаран унана. Хүдөө талын хүйтэн агаар хушуулжа, басаганай хүрин хасар хайрана.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

Новотульска металлургиин заводто абарга томо домно бодхоогдоно. Тэндэхи барилгашад энэ домноёо түргөөр ашаглалгада оруулхын түлөө тэмсэнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): эрхимлэгшэд Н. М. Улыбин, С. П. Милорадов, А. В. Потешов.

ТАСС-эй фотохронико.

БОКС. Хэд Рязань ошохо эрхэтэй болооб

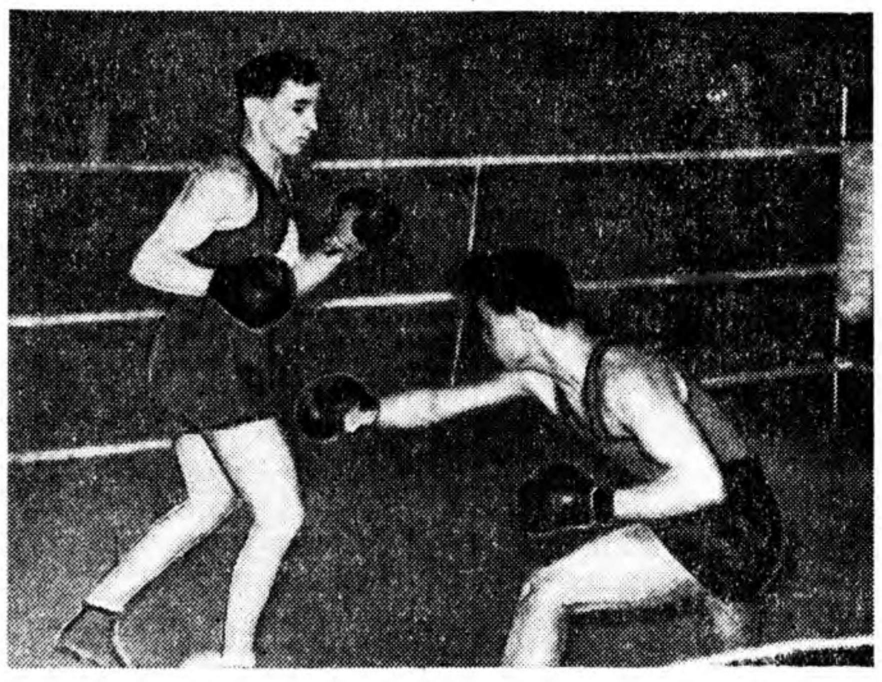
Үнгэрhэн амаралтын үдэр оперо, балетэймнай театр соо «Спартак» бүлгэмэй түрүү hуури эзэлхын түлөө Сибирь болон Алас Дурна зүгэй боксернуудай түгэсхэлэй уулзалга болобо. Шангашье тэмсэл, hонирхолтойшье тулалдаан болохоор хүлеэгдээ. Юуб гэхэдэ, энэ мүрысөөндэ хабаадалсаhан 40 гаран шамбайшуулай эгээл эрхимүүдынь хүсэ шадалаа үзэлсэхэ байба. Гадна илажа гарагшад hаяар Рязань городто болохо бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаадаха эрхэ олохо байгаа бшуу.

Зүгөөр hүүлшын — гурбадахи үдэрэй уулзалганууд суглаагшадай hонирхол үнэхөөрөөшье харюулаа.

...Ринг дээрэ — хүнгэн бэетэйшүүл Николай Гудзь (Красноярска хизаар), Барнаул городой чемпион Барбаяков. Олонхи харагшад Красноярскын чемпионой илалтаар дүүрэхэ гэжэ тухайлhан янзатай. Ушарынь Николай Гудзь манайхидта мэдээжэ болоhон боксер юм. Тэрэ нёдондо намар Улан-Удэдэмнай Урал шадар, Сибирь болон Алас Дурна зүгэй область, хизаар, республикануудай хоорондо боксоор түрүү hуури эзэлхын түлөө болоhон мүрысөөндэ хабаадажа, СССР-эй спортын мастер Владимир Ефановые илажа гараа hэн бшуу. 23 наhатай боложо ябабашье, аяар 130 дахин мүрысөөндэ хабаадажа, 114-ень шүүhэн, хоёр удаа Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй, 1961 оной Россин Федерациин чемпион болоhон намтартай.

Тиихэдэ нүгөөдэнь бэеэр багашаг, 67 дахин мүрысөөндэ хабаадажа, 58 тулалдаанда шүүhэн боксер байба. Тиигэбэшье Барнаулай түлөөлэгшэ шадамар бэрхэ, угаа солбон, эрхим техникэтэй байhанаа харуулаа. Түрүүшын зургаан минута тэрэнэй илалтаар дүүрээ, гурбадахи раундын үедэ бага зэргэ сохюулбашье, илажа гараhан байна. Иигэжэ Барбаяков Рязаньда мүрысэхэ эрхэтэй болоо.

Мүрысөөнэй түрүүшын хоёр үдэрэй уулзалгануудта шалгаржа ерэhэн Анатолий Гаврилов (Улан-Удэ), Омскын чемпион Александр Драч хоёрой тулалдаан мүн лэ hонирхолтой байба. Эдэнэр гонгын сохилдохотой зэргэ бэе бэедээ добтололсожо, шадамар техникэтэй байhанаа харуулаа. Омскын түлөөлэгшэ байд гээд лэ шанга шанга добтолгонуудые хэбэшье, гайтайхан харюунуудые абана. Нүгөөдэнь ябан ябатараа hони hонин арга

Омскын боксёр А. Драч Бурядай боксёр А. Гаврилов хоёр тулалдажа байна.

хэрэглэжэ, нүхэрөө тухашаруулна. Һүүлэй hүүлдэ хэдэн удаа шангаар сохижо илалта туйлаа.

Новосибирск городой студентнэрэй дунда хоёр жэл удаагаар чемпион ябаhан Бурядай АССР-эй түлөөлэгшэ К. Авраев, СССР-эй спортын мастер Александр Половнев (Омск) гэгшэдэй уулзалга шанга тулалдаанай оршон байдалда үнгэрбэ. Эдэнэр техникынгээшье, хүсэ шадалайнгаашье талаар тон адлинуул хэбэртэй. Бэеэ бэедээ дүрэеэ үгтэхэгүй гэhэндэл добтололсонод. Түрүүшын хоёр раундын дүүрээд байхада хэнэниинь хэнээ булибаб гэжэ ойлгохын аргагүй байгаа. Һүүлшын гурбадахи раундташье мүртэй хубилалта болоогүй, мүн лэ тэнсүү тулалдаан болоо. Эдэнэрэй дүн гаргахадаа судьянаршье өөhэд хоорондоо нилээд удаан зүбшэжэ, очкогоороо Омскын түлөөлэгшэ шүүгээ гэжэ тоолобо.

Эрхүүгэй түлөөлэгшэд Леонид Реунов Константин Аюшеев хоёрой тулалдаан «амгаланаар» үнгэрөө. Нүхэр Реунов очкогоороо илаба.

Боксдо дуратайшуул Руслан Хабисов (Владивосток) Михаил Шантанов (Бурядай АССР) хоёрой уулзалгаар ехэ hонирхоhон байгаа. Юуб гэхэдэ эдэнэр дүй дүршэл ехэтэй спортсменүүд юм. Сэрэгэй округой 1959, 1961 онуудай чемпион нүхэр Хабисов 9 жэл соо боксоор наадажа, зуугаад мүрысөөндэ хабаадалсаhан байха. Эдэ хоёр спортсменүүд бэеэрээшье адлирхуу, хүсээрээшье тэнсүү хэбэртэй. Тиигэбэшье манай республикын түлөөлэгшэ техникээрээ булюушаг байжа, нүгөөдэдөө орходоо олон очко абажа илаhан байна.

Түгэсхэлэй мүрысөөндэ Эрхүү городой боксер В. Пушкарев, Бурядай АССР-эй түлөөлэгшэ Н. Пипич гэгшэд уулзаха ёhотой аад, хүршэ нүхэрэйнгөө үбдэhэн дээрэhээ энэ уулзалга үнгэргэгдөөгүй. Мүрысөөнэй дүримэй ёhоор Николай Пипич шүүhэн дээрэ тоологдобо.

Мүрысөөнэй эгээл hүүлдэ СССР-эй спортын мастер Чимит Митупов (Бурядай АССР) Эрхүүгэй боксер Б. Мирошниченко хоёр уулзаа. Түрүүшын минутаhаа эхилжэ манай түлөөлэгшэ эдэбхитэйгээр добтолно. Мүн нүгөөдэнышье үрдаhаань харюу үгэнэ. Нэгэдэхи раундын тэн багаар спортын мастер добтолгоёо бүри шангадхажа, дээрэ дээрэhээнь нүгөөдэеэ сохижо, яаха аргагүй булюу, диилэнги байhанаа харуулба. Тиихэдэнь ринг дээрэхи судья уулзалгыень зогсоожо, Митуповые шүүhэн дээрэ тоолоо.

Энээгээр гурбан үдэрэй туршада болоhон арhан бээлэйн эзэдэй шанга тулалдаан дүүрэжэ, тус мүрысөөндэ хабаадагшадай парад болобо. Тэндэ илажа гараhан шамбайшуулда диплом, грамотанууд барюулагдаба.

Энэ мүрысөөндэ хүнгэн; хүнгэбтэр, дунда гэхэ мэтэ шэгнүүртэй боксернуудай дунда нэгэдэхи, хоёрдохи hуури эзэлэгшэд Рязань городто болохо мүрысөөндэ хабаадаха эрхэ олобо. Тэдэнэй дунда республикымнай боксёрнууд: СССР-эй спортын мастер Ч. Митупов, нэгэдэхи разрядтай боксернууд С. Банзаракцаев, А. Гаврилов, К. Авраев, Н. Пипич, М. Шантанов, В. Ерженин гэгшэд бии.

И. Очиров,
Ц. Батуев.

Р. Хабисов (Владивосток) М. Шантанов (Улан-Удэ) гэгшэд ринг дээрэ.
А. МАНТАЕВАЙ фото.

ШУДХАЛГА ОНЬҺОЖОРУУЛАГДАНА

Улан-Үдын паровозовагонно заводой шэрэм шудхалгын цех соо үйлэдбэриие автоматизацилха, оньhожоруулха хүдэлмэри hайнаар эмхидхэгдэнхэй. Мүнөө тэндэ шудхалгын шэнэ конвейерэй гурбан транспортёр тодхогдоод, нэгэниинь туршагдажа байна. «МГП-250» гэжэ маркын хахад шэрэм нэгэ доро хайлуулха шэнэ түхеэрэлгэ хабсаруулагдажа байнхай.

— Шудхагшад, хэбшэд шэнэ конвейер тодхохыемнай ехэл хүлеэнэ, — гэжэ хабсаргагшадай бригадын бригадир нүхэр Боннэр хөөрэнэ.

— Бидэнэр унаhан малгайгаа абангүй ажаллахаяа оролдонобди. Илангаяа слесарьнууд Терещенко, Бондарчук, Таракановский, Афанасьев гэгшэд ажалай түрүү жэшээ харуулна. Тэдэнэр февраль соо конвейерээ ашаглалгада үгэхэбди гэжэ мэдүүлээ.

Б. Будаев.

Сагай уларил

Гидрометбюрогой мэдээсэhэнэй ёhоор, мүнөөдэр республика доторнай нэгэ сэлмэжэ, нэгэ бүрхэжэ байха. Хойто аймагуудаар бага зэргэ саhан ороходо. Баруун зүгhөө hулаханаар hалхилха. Улан-Удэ городто үглөөгүүр 27—29, үдэртөө 18—20 градус хүйтэн байха.

Январиин 17—18-най үдэрнүүдтэ республика доторнай бага зэргэ үүлэтэйшэг байжа, шииг нойто орохогүй. Баруун хойто зүгhөө hулаханаар hалхилха. Һүниндөө 20—25, үдэртөө 10—14 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

ЭДЭБХИТЭД ОЛОН

Манай музейн дэргэдэ нёдондо жэл планетари эмхидхэгдэжэ, арад зоной дунда нилээдгүй хүдэлмэри ябуулhан байна. Жэлэй туршада планетаридамнай 300 гаран хүн ороо. Энэ болзор соо 150 лекци уншагдаба. Эндэмнай тусхай лекторнүүд үгышье hаа, городой интеллигенциин түлөөлэгшэд, мэргэжэлтэд hайн дураараа лекционно хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Жэшээлхэдэ, сейсмическэ станциие даагша Т. Багадаев, үдэшын hургуулиин багша М. Сампилова, РСФСР-эй габьяата багша А. Герасимов, музейн туршалгын таhагые даагша Г. Обухова, научна хүдэлмэрилэгшэд Л. Дульская болон бусад ажалшадта саг үргэлжэ hонирхолтой лекцинүүдые уншадаг.

«Хүнэй замбуулиин руу ниидэлгэ тухай», «Тэнгэриин гайхамшагта үзэгдэлнүүд», «Нара, hарын хиртэлгэ», «Һара», «Планета Марс» «Планетариин огторгой доро», «Гүнзэгы далайн нюусанууд» гэhэн лекцинүүд ехэ hонирхолтой байгаа.

Ажалшад тус планетариин хүдэлмэреэр hонирходог. «Гомдол, дурадхалнуудай дэбтэр» соо hанамжа, дурадхалнууд олон.

Саашадаа идейно-теоретическэ, научна талаар лекцинүүдые бүри hайн болгохын тула тусхай совет эмхидхэгдэбэ.

Р. ТУГУТОВ,
Кяхтын музейн директор.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Америкын гүрэнүүдэй организациин (ОАГ) гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн Уругвайн курортын газар болохо Пунта-Дель-Эстидэ январиин 22-то үнгэргэгдэхэ юм. Ёhошолон хэлэбэл, энэ зүблөөе Колумби үүсхэhэн хэбэртэй. Үнэндөө Холбоото Штадуудай баадхалгаар иимэ хэмжээн бэелүүлэгдэхээ байна бшуу. Чилиин «Сигло» газетын бэшэhээр, Колумбиин правительство «Сагаан гэрэй үгөөр ябадаг лэ туhамаршаниинь болоно».

Латиин Америкын оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ ондоо тээhээ оролсохо, Америкын континентдэ коммунизмын нэбтэрэн орохо асуудалнуудые зүблөөндэ хабаадагшад хэлсэхэ юм. Тэндэ зүбшэгдэхэ зүйлнүүдынь иигэжэ тунхаглагданхай. Үнэндөө тэндэ Куба тухай, Кубын революцида эсэргүү хорилтонууд тухай хэлсэгдэхэ байна. Кубын революциин хүгжэхэдэ Америкын империалистнууд, Латиин Америкын зарим оронуудай зонхилогшод тон дурагүйтэнэ.

Холбоото Штадууд Кубые гэмтэдэй hуурида түрүүшынхеэ hуулгахаяа, тиигээд тэрээндэ «шиидхэбэри» гаргахаяа байнагүй. Сан-Хосто (Косто-Рика) ОАГ-гэй зүблөөн 1960 ондо болоhон юм. Кубада тогтоогдоhон засаг түрые, совет можотой тэрээнэй холбоотой байhаниие шүүмжэлэн муушалhан «шанга шиидхэбэри» абаха эрилтэ урдань США-гэй гүрэнэй секретарь байhан Гертер табяа hэн. Зүгөөр зүблөөндэ хабаадаhан олохон түлөөлэгшэдэй буруушаалтаар Куба тухай оройдоо дүрдадгаагүй резолюци зохёогдоhон байна.

Урдынхи шэнги таагүй байдалай тохёолдохогүйн түлөө Латиин Америкын зарим оронуудай правительствонуудые Америкын гүрэнэй ажал-ябуулагшад үгэдөө оруулха hэдэлгэ гаргана. Энэ зорилго бэелүүлхэеэ президент Кеннеди Венесуэла, Колумби ошоhон, тэндэхи бусад оронуудай ажал-ябуулагшадтай хэлсээнүүдые хэhэн байгаа. Кубада эсэргүү экономическа, дипломатическа хэмжээнүүдые тэдэнэй дэмжэхые Кеннеди баадхаа hэн. Мүн Америкын сенаторнуудшье Латиин Америкаар ябаhан юм. Тэрэ үедэнь Америкын пропаганда Кубада эсэргүү хэмжээнүүдые үргэнөөр ябуулаа. Кубын правительствые хорото муухайгаар хардаhан «документнүүд» США-да толилогдонхой. Дэлхэйн баруун хахадта «коммунис аюулай» тохёолдоhон тушаа хэблэл, радио худал хуурмаг юумэ [illegible] тарааажа байнхай.

«Хүгжэлтын түлөө эмхидхэгдэhэн бүлгэм» гэжэ нэрлэгдэдэг президент Кеннедиин зохёоhон Программа тухай ехэ шууяан США-да гаргагдана. Энэ Программые Америкын хэблэл Маршаллын түсэбтэй адляар харадаг. Тиигэжэ Латиин Америкын хүн зоной хүгжэн hалбарха тухай хооhоор шашалдадаг байна. Үнэндөө Кеннедиин зохёоhон Программа Латиин Америкын оронуудай экономикые империализмын экономикотой шадаал hаа бата бэхеэр холбохо зорилготой. Энэ зорилго тухайнь Латиин Америкын хүн зон мэдэдэг. Эдэ оронуудаар ябажа ерэhэн Америкын конгрессменүүд ойлгодог. «Хүгжэлтын түлөө эмхидхэгдэhэн бүлгэмэй» саашадаа амжалтагүй байха тухай тэрээгүүр ябаhан конгрессменүүдэй олонхи мэдэдэг гээд «Де-Мойн Реджистер» (Айова штат) газетын Вашингтондо байдаг корреспондент тэмдэглээ hэн.

Латиин Америкын хүн зон США-гэй хамааралгые коммунизмhаа бүрил муугаар угтана гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ hаяшаг тэмдэглээ.

ОАГ-эй зүблөөндэ хабаадахадаа Бразилиин ямар хараа шугамтай байха тушаа Бразилиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Сантьяго Дантас хэлээ hэн. «Дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархагүй», бэеэ даанги болохо ёhо гуримуудые хүндэлдэгөө Бразили тэрэ зүблөөндэ дахин элишэлэн мэдүүлхэ» гэжэ тэрэ хэлэhэн байна. Латиин Америкын зарим бусад гүрэнүүдшье иимэрхүү хараа бодолтой. Кубатай дипломатическа харилсаагүй болохо тушаа зүблөөндэ хабаадагшадай гурбанай хоёр хуби дуугаа үгэхэ гү, али үгы гү гээд Америкын хэблэлдэ маргажа бэшэгдэнэ. Тэндэ хабаадаhан гүрэнүүдэй гурбанай хоёр хубиин Вашингтоной тала барижа дуугаа үгөөшье hаань, 70 миллион хүн зонтой Бразилиие, 40 миллион хүн зонтой Мексикые, мүн бусад хэды оронуудые хараада абангүй байжа болохогүй. Юуб гэхэдэ, Бразили, Мексикэ, хэды бусад оронууд Кубада эсэргүү хорилтонуудые хэрэглэхэ дурагүй.

Кубын үнэн зүб хэрэгые бүхы Латиин Америкэдэ үргэнөөр дэмжэнэ. Элитэ политическэ, ниитын ажал-ябуулагшад, Латиин Америкын олониитын организацинууд Кубын революциие үмөөрэнэ. «Кубын ойро бү хүрэгты!» гэжэ тэдэнэр эрилтэ табина. ОАГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй эхилхэ үдэр Кубын арадай хоёрдохи ассамблей болохо юм. Тэндэ Латиин Америкын бүхы оронуудай олон түлөөлэгшэд хабаадаха. Иигэжэ Кубын арадай ханинар өөрынгөө конференциие үнгэргэжэ, Латиин Америкын оронуудай сүлөөтэ ёhоор, бэеэ даангяар хүгжэхэ эрхые баталан тодорхойлхо байна.

Кубын арад өөрынгөө аюулгүй байдалые хёрхоор хамгаална. Контрреволюционно хүсэнүүдые Кубада табижа, тэндэ тогтоогдоhон демократическа засаг түрые унагааха гэhэн империалистнуудай hэдэлгэ иигэжэ бууруутана. Хэрбээ саашадаа Кубын газар дээрэ тэдэнэр үшөө добтолон орохо болоо hаа, урдынхидаал адляар бута сохюулха.

Кубын арадай ассамблейдэ Гаванын хоёрдохи декларaци тунхаглагдаха юм. Шэнэ байдал саашадаа байгуулха харгы замыень тус декларaци Кубын арадта заажа үгэхэ. «Тэмсэхээр бэлэн байhанаа империализмда бидэнэр харуулхабди, революционно, сүлөөтэ баатарлиг арад гээшэ юун гээшэб гээд империалистическэ марионеткэнүүдтэ харуулхабди» гэжэ Фидель Кастро хэлээ hэн.

* * *

Лаосой байдал амгалан ёhоор шиидхэхэ хэрэг дахин мухардаба. Бэеэ даанги, бэеэ абанги Лаосые бии болгохо тухай Лаосой гурбан хан изагууртадай хэhэн хэлсээе Фума Носаванай—Бун Умай бүлэглэл бүдүүлигээр эбдэhэн байна.

Бэеэ абанги Лаосые бии болгохо гээшые буруушаадаг хүнүүд уласхоорондын Женевэдэхи зүблөөнэй хүдэлмэриие буруутуулха hэдэлгэ гаргана. Женевын зүблөөндэ 14 гүрэнэй түлөөлэгшэд Лаосой асуудалые шиидхэхэ гол ёhо гуримуудые хамтаараа зүбшэжэ зохёоhон юм. Мүнөө хадаа зүблөөнэй саг үргэлжэ байха түрүүлэгшэнэр—СССР-эй, Великобританиин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд гурбан хан изагууртанда дахин хандаха ушартай болобо. Тэдэнэй хэлсээнүүдээ үргэлжэлхэ тушаа дахин дур[...] бшуу.

Национальна [...] осой саг зуурын [...] во бии болгохо х[...] хан изагуууртада[...] үнгэргэгдэhэн зү[...] рэгшэ жэлэй ок[...] лагдаа hэн. Зүг[...] гуурта Бун Ум, [...] маршад зүбшэг[...] энэ шиидхэбэри[...] рэнь бэелүүлхэ[...] байна. Правите[...] шаалнуудай хах[...] тоодо оборонын [...] тоодын хэрэгүүд[...] тушаалнуудые [...] тэдэнэр табяа. Х[...] Суванна Фумае [...] нистр болгохо д[...] hанаа тэдэнэр мэ[...]

Хэрбээ Лаосой [...] нүүдэй тэнсүүри[...] байгаа hаань, [...] эрилтые тайлбар[...] байгаа. Теэд үнэн[...] билалта болоогүй[...] хи поли[...] рэгэй [...] хада, Б[...] вительст[...] бэншье [...] хань [...] Бэеэ аб[...] политик[...] олонхи [...] жэнэ. А[...] ной, бэеэ абанги [...] болгохо зорилгот[...] Фумагай, Суфану[...] hайхан хүсэлтэй [...] тэндэхи хүн зон h[...]

Теэд Лаосой а[...] лан ёhоор шиидх[...] гүүсэгшэдэй хоро[...] дые яажа тайлба[...] эсэргүүсэгшэдые [...] тусхай бүлэглэлн[...] Тэдэнэр «Лаосто [...] бэрхэшээлтэй бай[...] шалань байлгаха [...]

Бун Умай, Носа[...] шугамые Америк[...] рилхы бүлэглэлн[...] гаагүй янза үзүүл[...] дөө Лаосто туhал[...] хэеэ болихобди [...] айлгана. Гэхэ [...] Умай армида С[...] материалнуудые б[...] үгэнэ, сэрэгэй х[...] эльгээнэ. Лаосто[...] байдалые hайжар[...] хэхэ «хүсэлтэй» [...] бүлэглэлнүүд ним[...] болотоор бэелүүл[...]

Саанаhаа дэмж[...] ваннакетэй бүлэг[...] дагшад өөhэдын[...] хүсэнүүдые ехэдхэ[...] сэрэгшэдые абана[...] дэhэн районуудай [...] сэрэгэй хорото [...] гаргана. Тэдэнэр [...] гражданска дайн [...] хин эхилхэ хүсэл[...]

Ороной дотоод[...] тэ хариин гүрэнү[...] хо ябадалда Лао[...] эсэргүүсэнэ. Тэдэ[...] бэеэ даанги, бэеэ [...] сой түлөө тэмсэнэ[...] нэй үнэн зүб тэмс[...] рамлалда дуратай[...] түрэлтэн дэмжэнэ.

Д. [...]

Кубада эсэргүү шэнэ үгэсэлгэ. Лаос дээгүүр хорото үүлэн бөөгнэрнэ

А. И. МИКОЯН ГАНАДА

АККРА, январиин 13. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн А. И. Микоян Тема порт ошобо. Ганын барилгын, хэлхеэ холбооной министр Бенс тэрэниие үдэшэжэ ябаа.

Портын хүдэлмэришэд А. И. Микояниие hайн hайханаар угтаhан байна. Какао хадагалдаг газарнуудые, портын элдэб барилгануудые, далайн вокзалай байха гэр А. И. Микоян хараба. Ганада хэрэглэгдэдэг советскэ рефрижераторна «Полесск» судный борт дээрэ нүхэр Микоян гаража хараа. Энэ судноар Ганын нэгэ компани загаhа шэрэдэг юм. Эхэ оронhоо холо ажаллажа байhан советскэ морягуудта амжалтатай, элүүр энхэ ябахые тэрэ хүсэбэ.

Портые хаража дүүргэhэнэй hүүлээр А. И. Микоян тэндэхи главна инженер Гаррисондо баяр хүргөөд, портын проектые таарамжатайгаар зохёоhонтойнь, тэрээнээ амжалтатайгаар бодото дээрэнь бэелүүлhэнтэйнь дашарамдуулан амаршалаа.

Удаалуулан совет айлшад Тема город ошобо. Город тээшэ зорижо ябаха үедөө А. И. Микоян байрын нэгэ гэрэй хажууда тогтоhон байна. Энэ гэрые нүхэр Микоян харахаяа hанаhан байгаа. Тэндэхи портын моторист, Ганын эрхэтэн Томас Аквесси гэдэгэй байрада А. И. Микоян хүрэбэ. Ганын хүдэлмэришэнэй ямараар ажалладаг, ажаhуудаг, тэрэнэй бүлэнэрэй яажа hуудаг тухай нүхэр Микоян hонирхоо. Тема городой райондо ерээд, А. И. Микоян портын, городой барилгын управлениин гэртэ ошобо. Темын барилгын корпорациин правлениин түрүүлэгшэ Джо Мен барилгашадай нэрэhээ тэрэниие амаршалаа.

Портово городой тусхай зал соо городой плантай, байрын, алба захиргаанай гэрнүүдые барилгатай А. И. Микоян танилсаба. Һүүлээрнь хүндэтэ айлшадай дэбтэртэ тэрэ гараа табяа.

Барилгын управлениин газаа сугларhан хэдэн зуугаад хүн зон «Айлшалжа хайралагты» гэhэн үгэнүүдые хашхаралдан совет айлшаниие угтаба. А. И. Микоян суглаагшадта хандажа, амаршалгын үгэнүүдые хэлээ. Тиихэ зуураа городой ажаhуугшадта совет арадай, Советскэ правительствын зүгhөө халуун амаршалга хүргөөд, социализм байгуулха харгы замаар дабшажа ябаhан Ганын бэеэ даанги, бүрин эрхэтэй байха хэрэгэй аша туhада амжалтануудые туйлахыень хүсэбэ. Нүхэр Микоянай амаршалгада тэдэнэр нэрьесэ альга ташажа, гурба дахин «Ура» хашхаралдажа харюусаа.

Совет ехэ айлшан Квама Нкрумын нэрэмжэтэ залуушуулай hургуули удаалуулан ошожо хараба. Ганын эдир пионернүүдэй хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэ Шардоу гэгшэ hургуулиин үүдэндэ А. И. Микояниие угтажа байба. Пионернүүд совет айлшадта пионерэй галстугуудые зүүлгээ. А. И. Микоян hургуулиин хүдэлмэриие, hурагшадай ажабайдалые hонирхобо, hургуулиин гэрые ябажа хараба, залуушуулай физкультурна hорёонуудые хараба.

Һургуулиие хараhанай hүүлээр А. И. Микоян Аккра районой хүдэлмэришэдэй нэгэ бригадада ошоо. Нүхэр Микоянай тэндэ хүрэхэдэ бригадын гэшүүд жагсаалда гаража, Советскэ Союзай, Ганын Республикын гүрэнэй гимннүүдые оркестр гүйсэдхэбэ. А. И. Микоян амаршалгын үгэ богонихоноор хэлээд, бригадада амжалтануудые туйлахыень хүсэhэн байна. Совет хүдэлмэришэн ангиин, Советскэ правительствын нэрэhээ Ганын хүдэлмэришэдтэ амаршалга хүргөөд, халуунаар угтаhанайнь түлөө тэрэ баяр хүргэбэ.

АККРА, январиин 13. (ТАСС). Президент Кваме Нкрумын уряалаар Ганада ерээд байhан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн А. И. Микоян, тэрэниие үдэшэжэ ябаhан хүнүүд Ганын эдир пионернүүдэй бригадын уран hайханай, физкультурна hорёонуудые хараhан байна. А. И. Микоянай хүндэлэлдэ хара одо мүшэнэй нэрэмжэтэ талмай дээрэ иимэ hорёон зорюута эмхидхэгдээ.

Тэндэ хэды мянган хүн байжа, А. И. Микояниие, тэрээнтэй сугтаа ябаhан хүнүүдые халуунаар амаршалба.

Президент Кваме Нкрума өөрынгөө байдаг газарта үдэшэлэн А. И. Микоянай хүндэлэлдэ сайлалга хэбэ. Президент Кваме Нкрума А. И. Микоян хоёр тэндэ үгэ хэлээ.

СОВЕТСКЭ ЖУРНАЛИСТНУУД КУБАДА О[...]

ГАВАНА, январиин 13. (ТАСС). СССР-эй журналист[...] правлениин түрүүлэгшэ П. А. Сатюков толгойлогшотой С[...] делегаци үсэгэлдэр Кубын Республика ерэбэ. СССР-эй жу[...] Союзай секретарьнууд А. И. Аджубей, П. П. Ерофеев, Д. Ф.[...]шэд делегацида хабаадана. Журналистнуудай уласхоорон[...]циин Гүйсэдхэхы комитедэй мүнөөдэр нээгдэхэ сессидэ со[...]листнууд хабаадаха юм.

Ганын журналистнууд, Кубын олониитын түлөөлэгшэд[...]дые халуунаар угтаба.

Ирагай премьер-министр[...] журналистнуудта мэдүүлгэ [...]

БАГДАД, январиин 12. (ТАСС). Ирагай правительствын толгойлогшо премьер-министр Касем журналистнуудтай уулзаад, Дунда Зүүн зүгтэ империалистнуудай бэелүүлжэ байhан сэрэгэй хэмжээнүүд тухай тогтожо хэлэбэ.

Кувейт гээд нэрлэгдэдэг гүрэнэй бии болохо гээшэ үнэндөө бүхы араб оронуудта аюул тохёолдуу[...] листическ[...] hэн ушар[...] Кувейдай [...] шаа то[...] тэмдэглэбэ[...]

Аджой Гхош наhа бара[...]

ДЕЛИ, январиин 13. (ТАСС). Индиин ажалшадта, уласхоорондын коммунис, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ ехэ хохидол болобо. Индиин хүдэлмэришэн ангиин үнэн хүбүүн, Индиин коммунистическэ партиин Национальна Соведэй генеральна секретарь нүхэр Аджой Гхош 53 наhатайдаа мүнөөдэр [...] бараба. Аджой Гхош [...] туршада зүрхэеэ үб[...] юм.

Редакторай ор[...]
С. Б. БАЛЬЖИ[...]

Манай адрес, телефо[н]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул Ленина, [...]
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. ре[...] 32-74, ответ. секретаря — 27-37, отделов: партийно[...] пропаганды — 24-74, сельского хозяйства и советс[...]тельства — 47-59, промышленности и транспорта, [...] — 35-14, культуры — 34-05, писем и рабселькоро[...] отдел переводов и корректорская — 35-95. бух[...] 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры [...] АССР.

Н00573. Зак. № [...]